
Čiastkový monitorovací systém

Cudzorodé látky v potravinách a krmivách

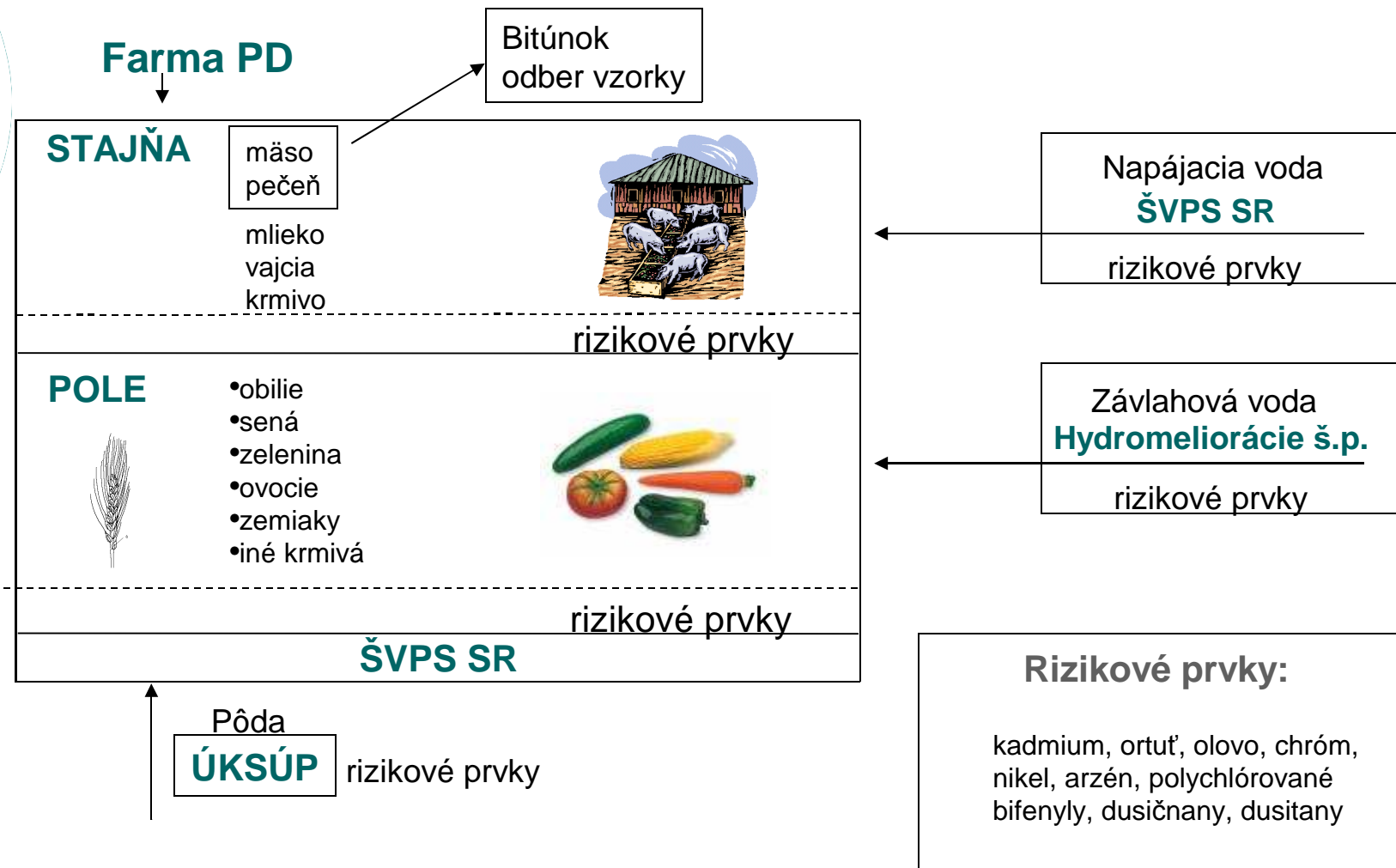
Ing. Danka Šalgovičová

Výskumný ústav potravinársky

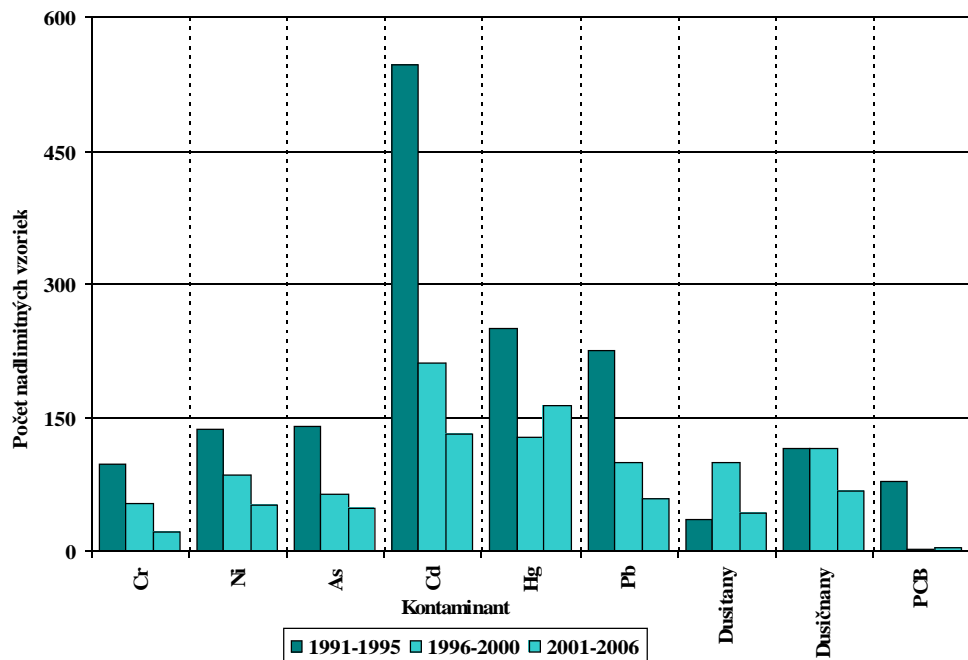
Modra, 4. – 5. 12. 2007

KOORDINOVANÝ CIELENÝ MONITORING KCM

System odberu vzoriek Koordinovaného Cieleneho Monitoringu

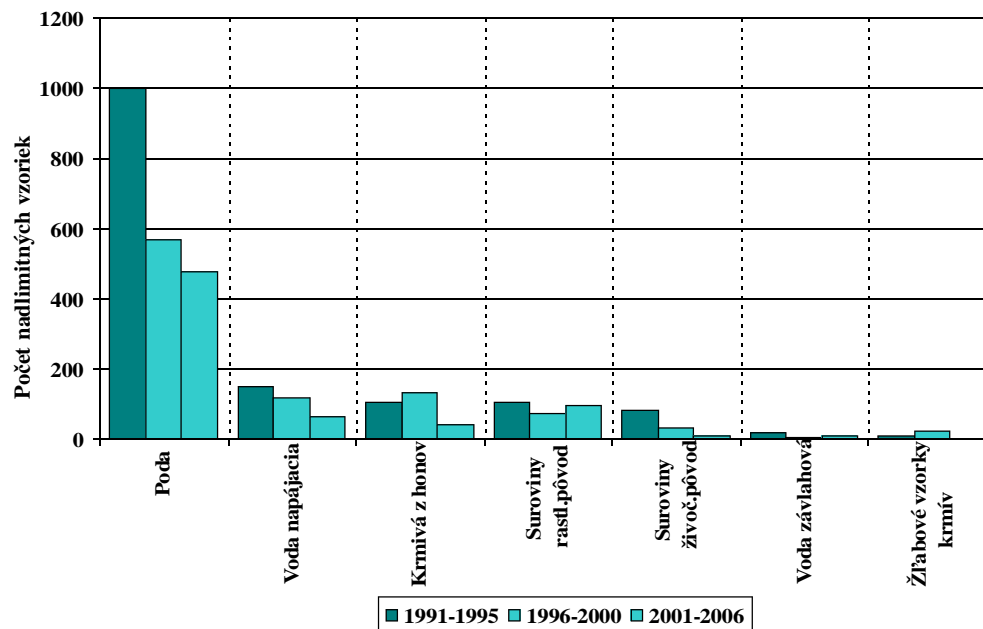
KOORDINOVANÝ CIELENÝ MONITORING

Celkovo bolo od roku 1991 odobratých 34 454 vzoriek z ktorých 7,1% nevyhovelo stanoveným limitným hodnotám. Na tomto počte sa najviac podieľali kadmium, ortuť, olovo, dusičnany, nikel a arzén.

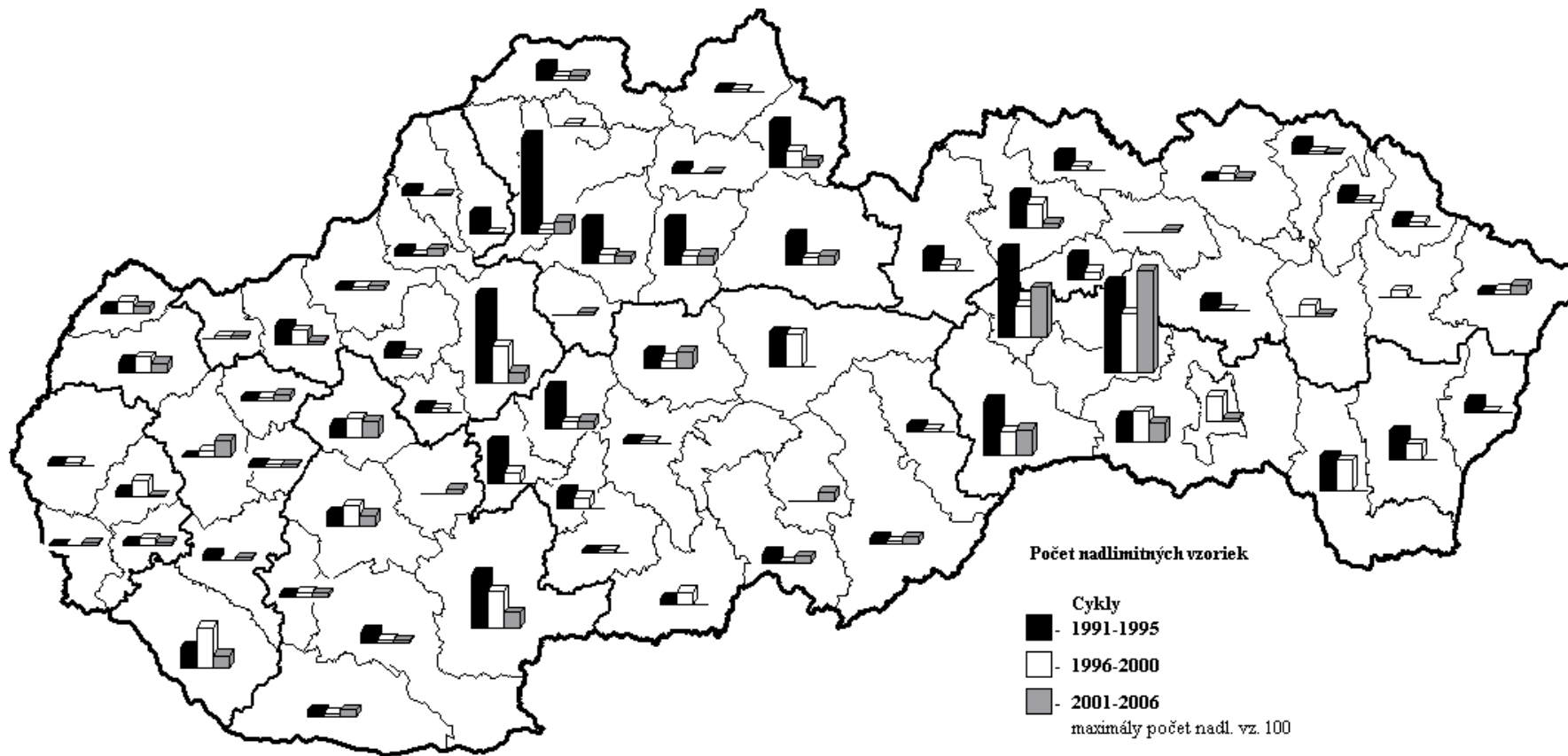
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek jednotlivých kontaminantov v jednotlivých cykloch KCM

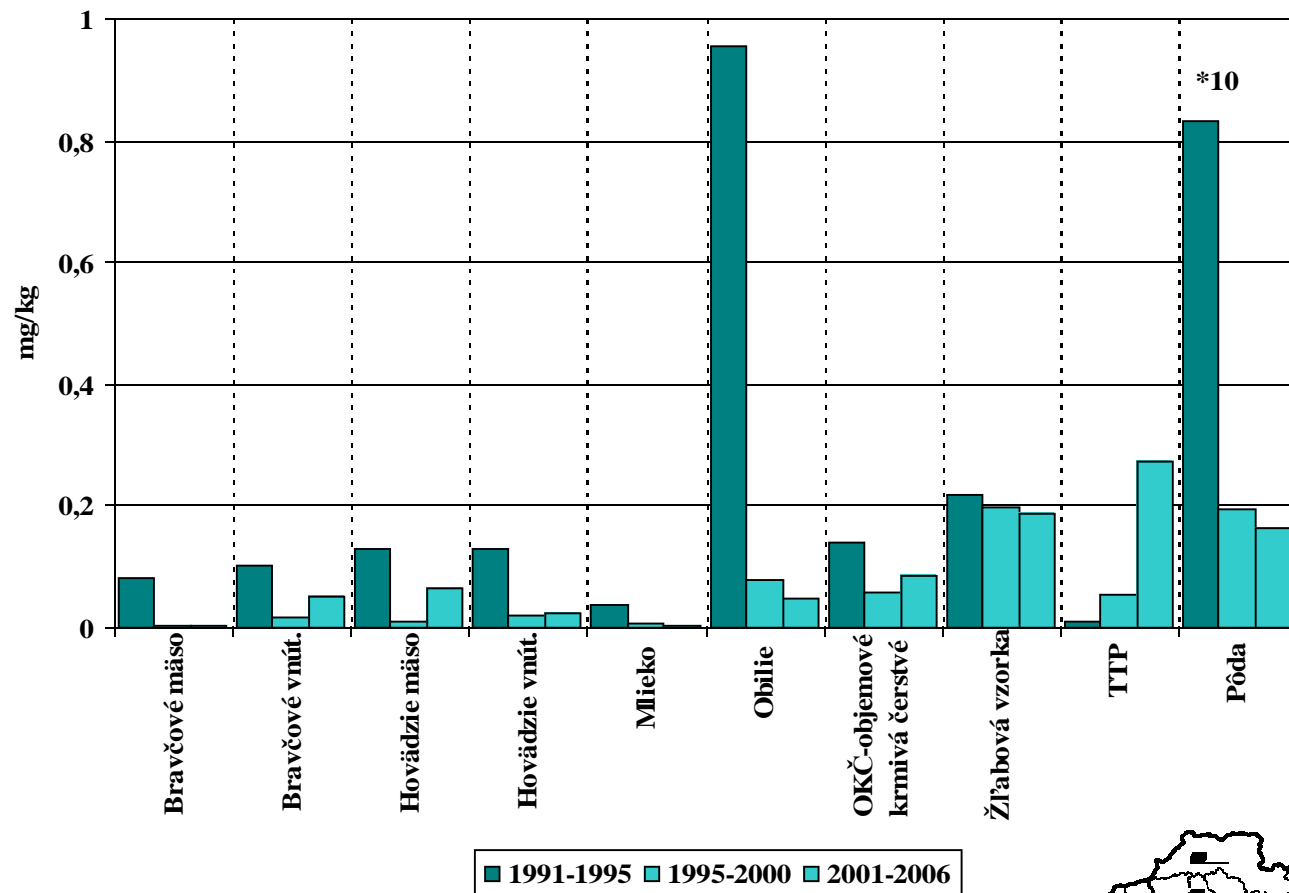
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek jednotlivých komodít v jednotlivých cykloch KCM

KOORDINOVANÝ CIELENÝ MONITORING

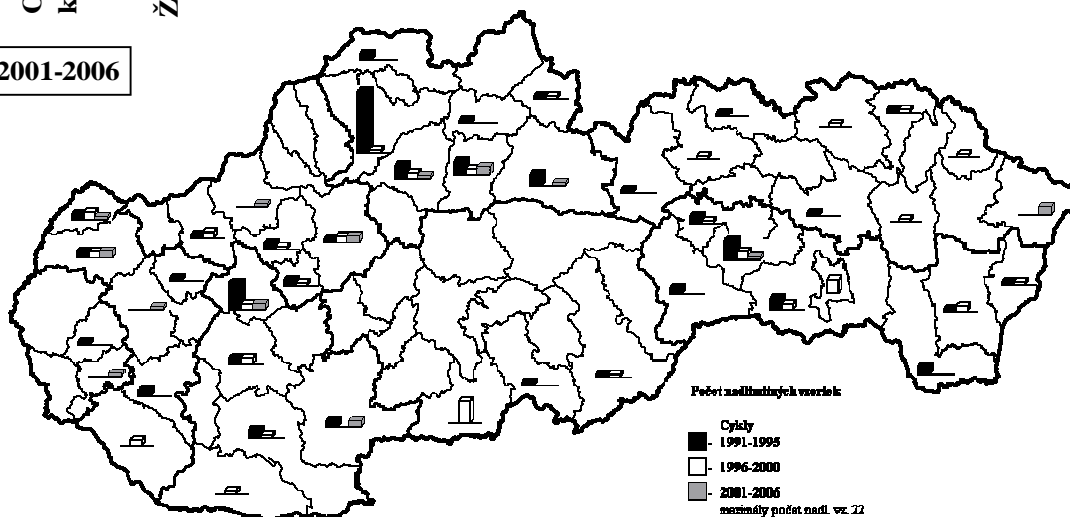
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

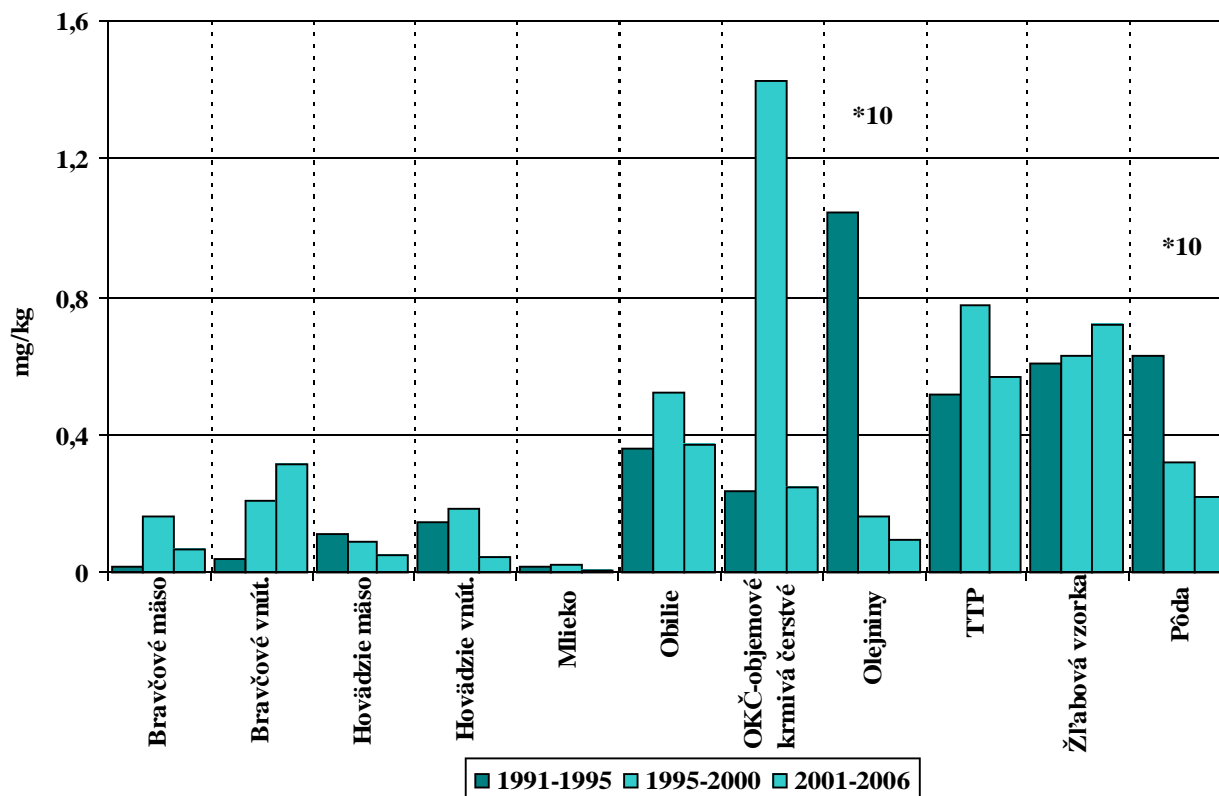

Prehľad priemerných nálezov chrómu v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okrese Žilina

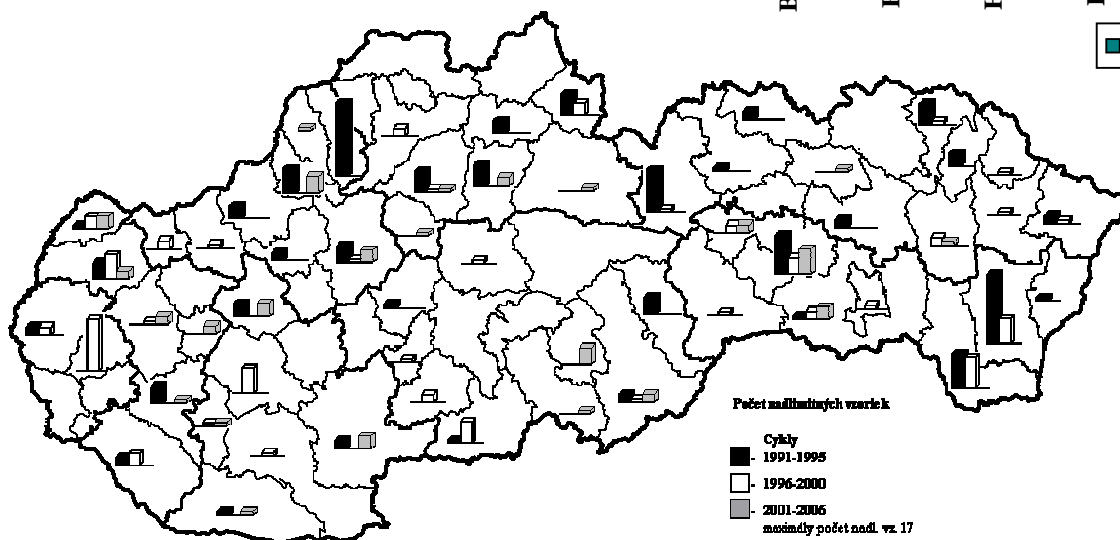
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek chrómu v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

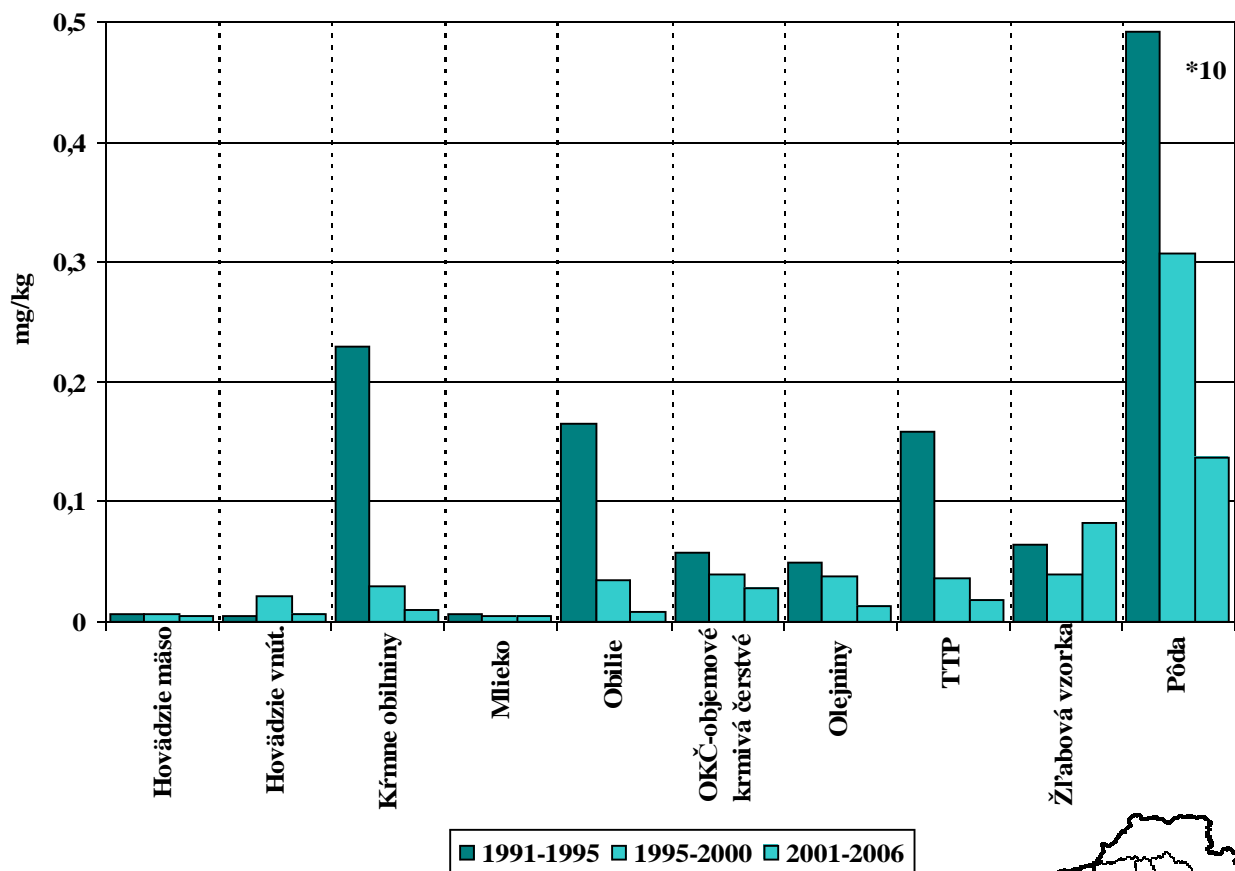

Prehľad priemerných nálezov niklu v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okrese Michalovce

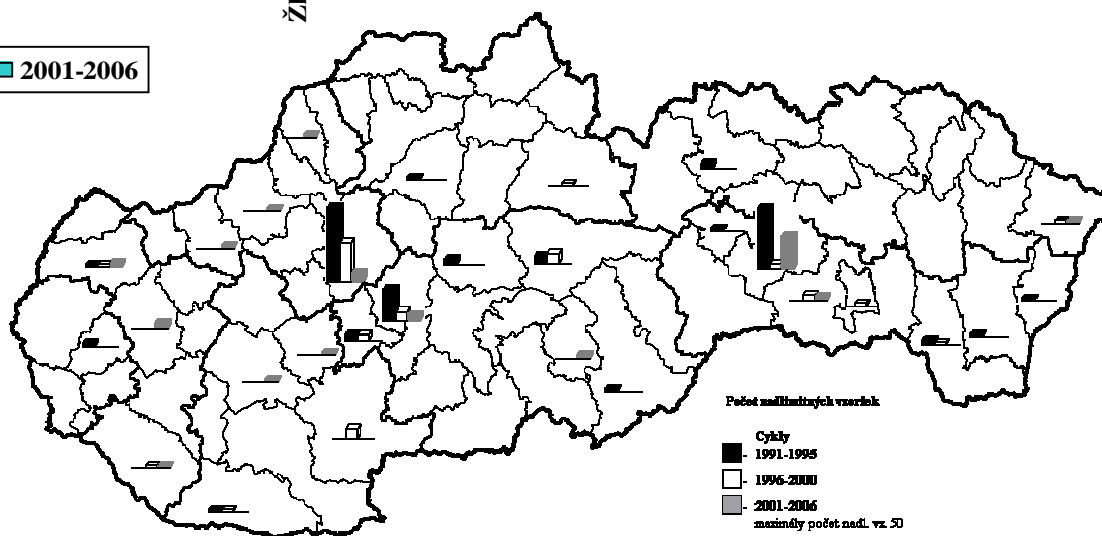
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek niklu v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

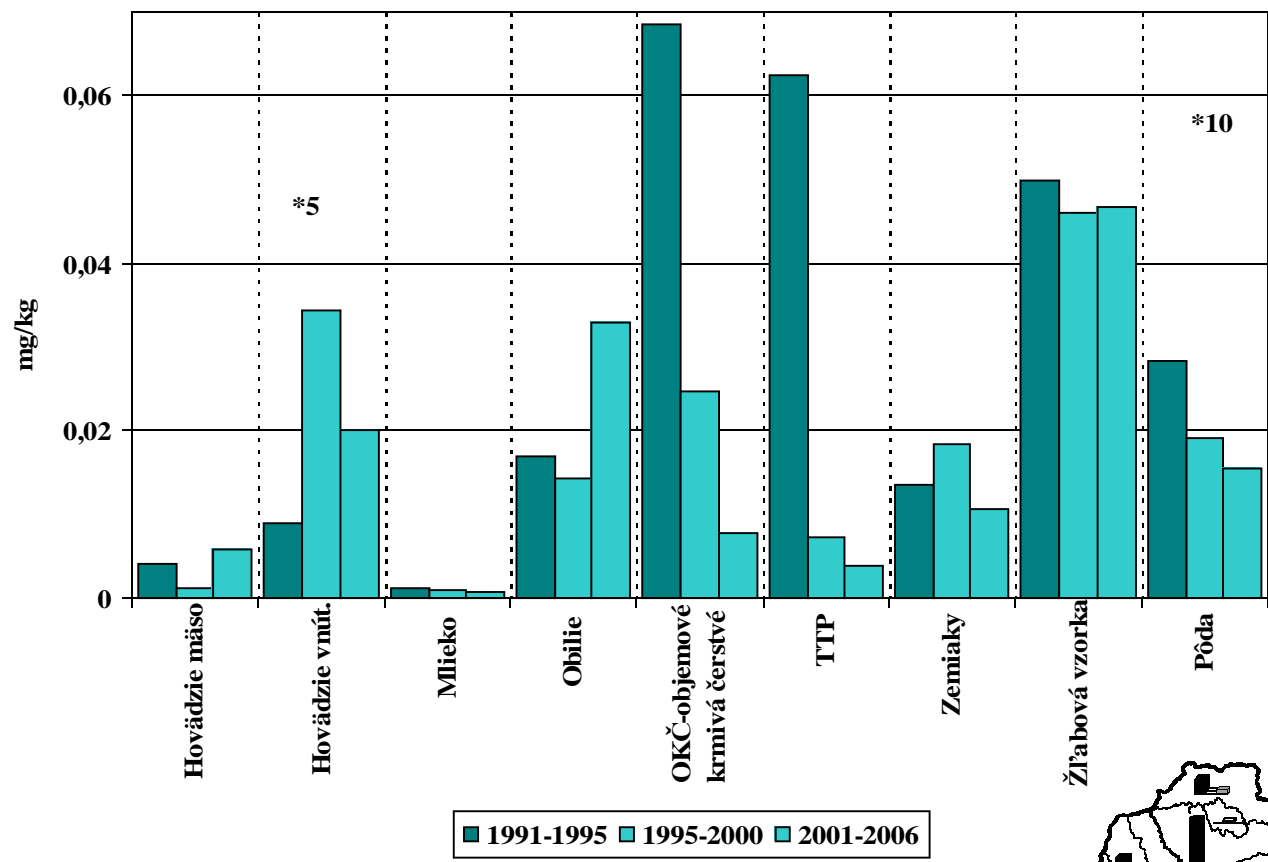

Prehľad priemerných nálezov arzénu v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okrese Prievidza

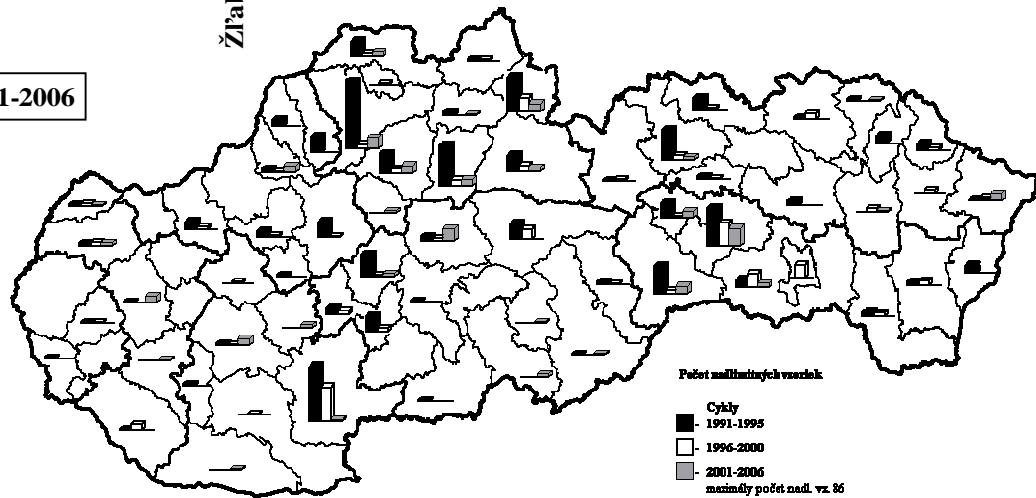
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek arzénu v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

Prehľad priemerných nálezov kadmia v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okrese Žilina

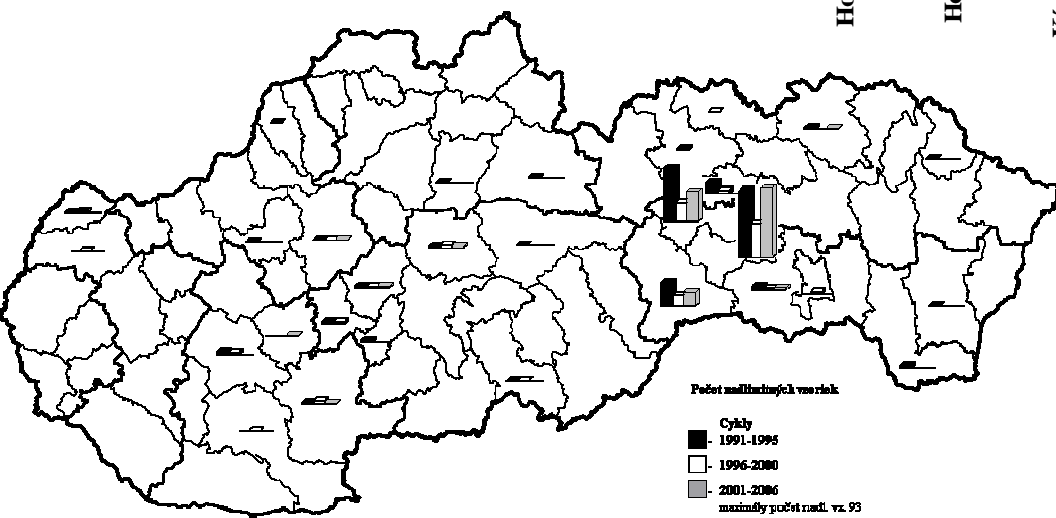
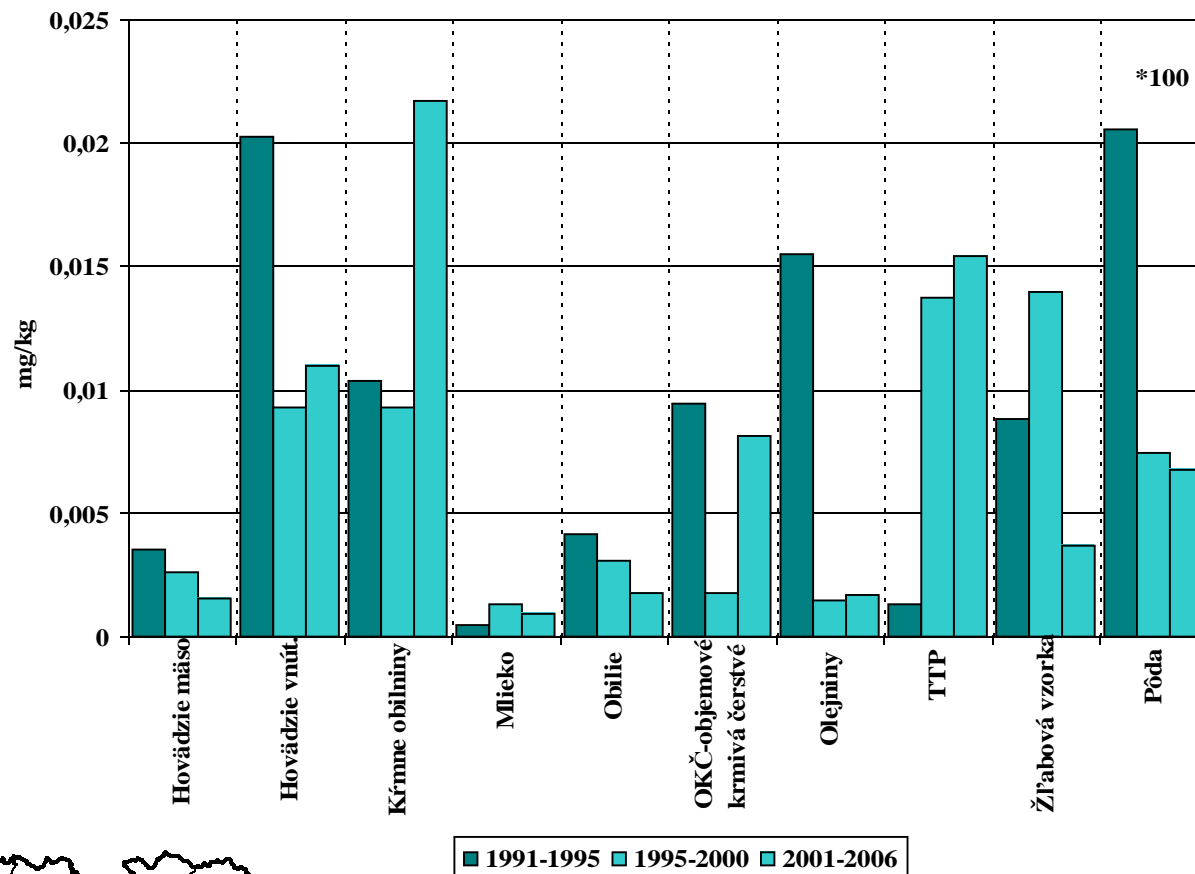
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek kadmia v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

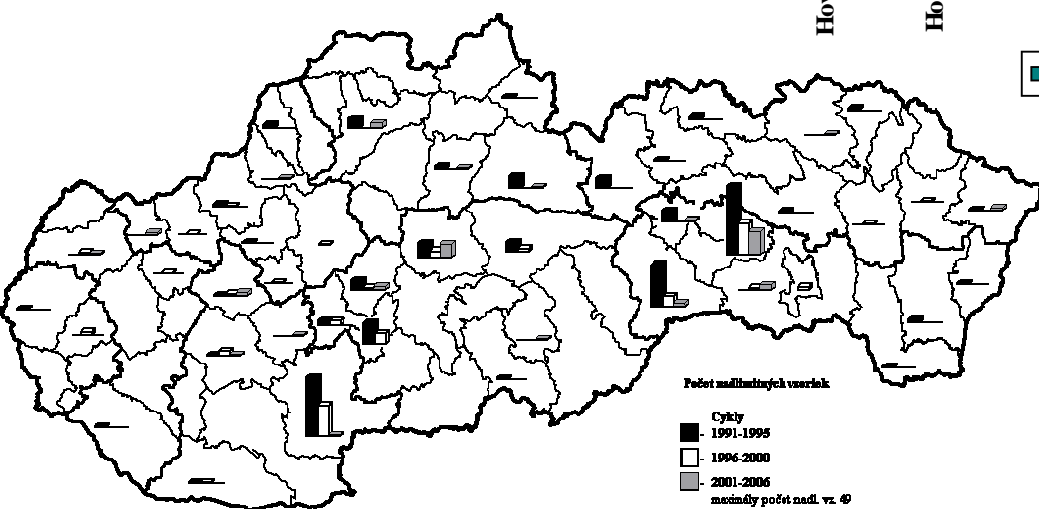
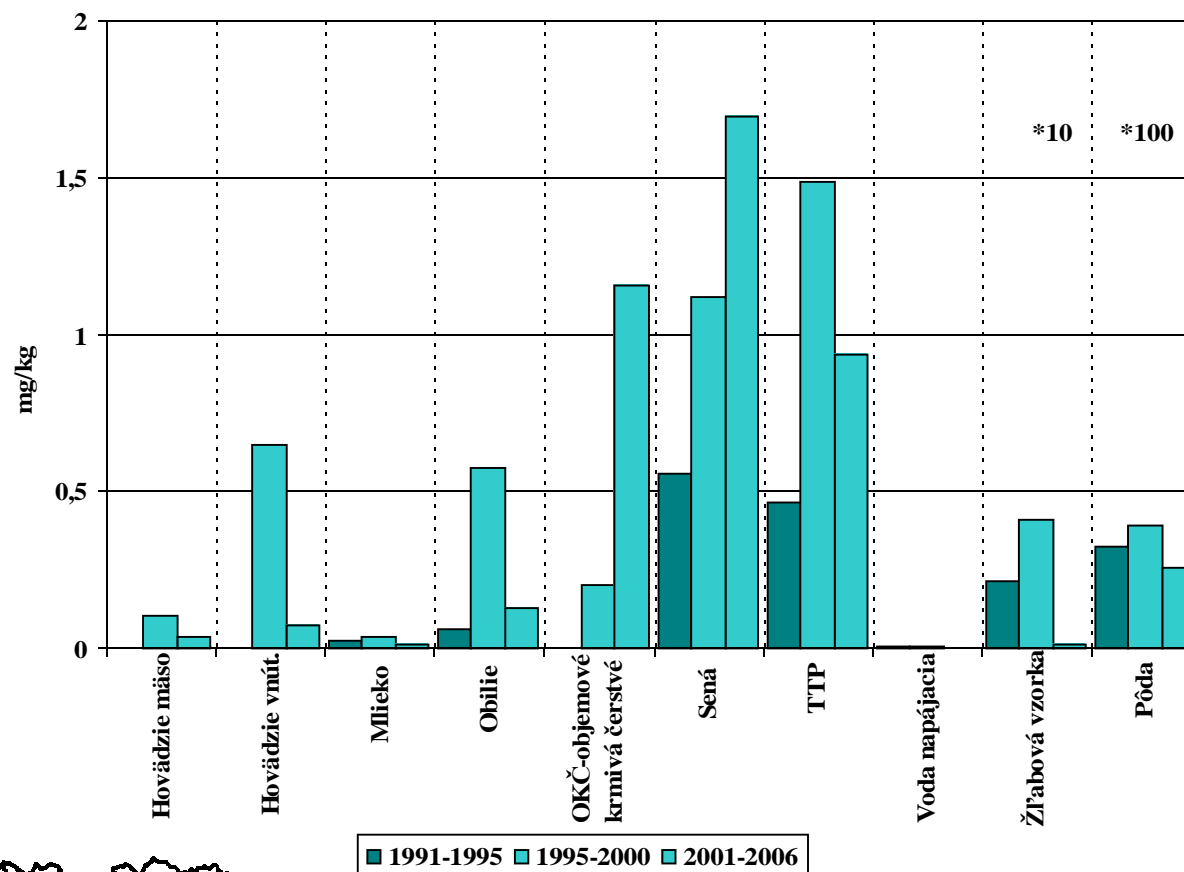
Počet nadlimitných vzoriek
 Cykly
 ■ 1991-1995
 □ 1996-2000
 ▒ 2001-2006
 maximálny počet nadl. vz. 86

Prehľad priemerných nálezov ortuti v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okresoch Gelnica a Spišská Nová Ves

Prehľad priemerných nálezov olova v jednotlivých komoditách v jednotlivých cykloch KCM v okrese Gelnica

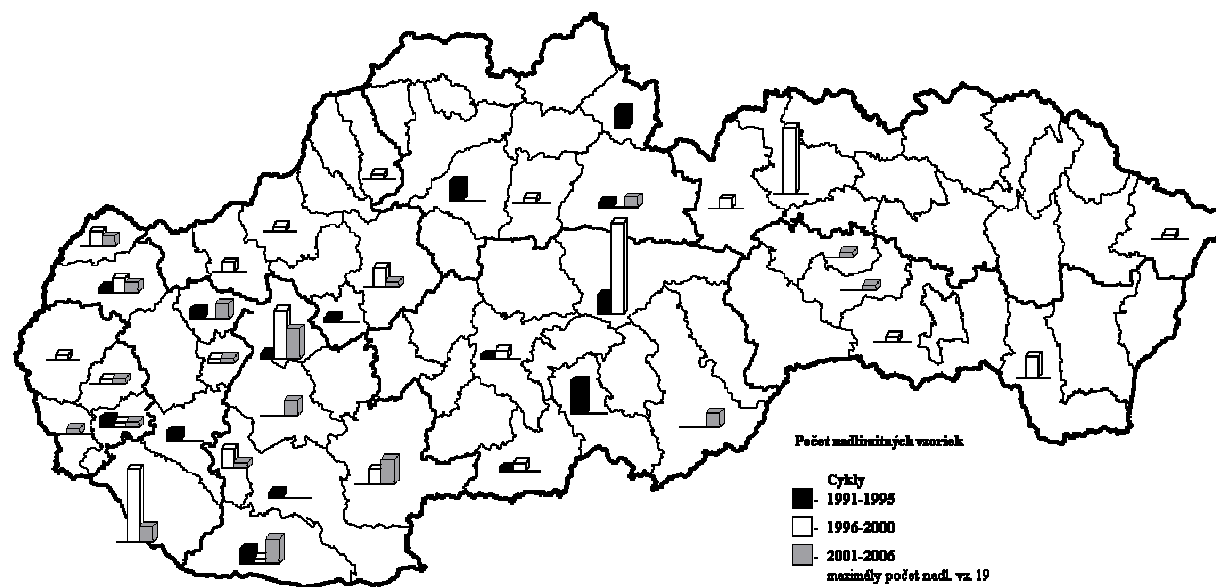

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek olova v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

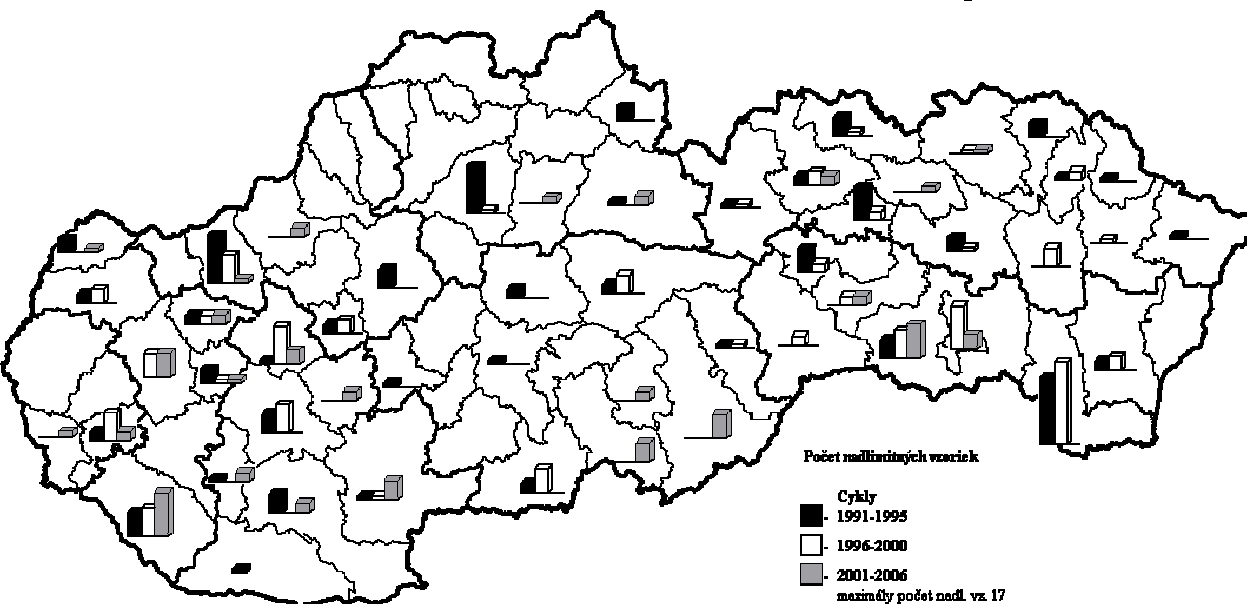
Počet nadlimitných vzoriek
 Cykly
 1991-1995
 1996-2000
 2001-2006
 možný počet nad. vz. 4

KOORDINOVANÝ CIELENÝ MONITORING

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek dusitanov v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

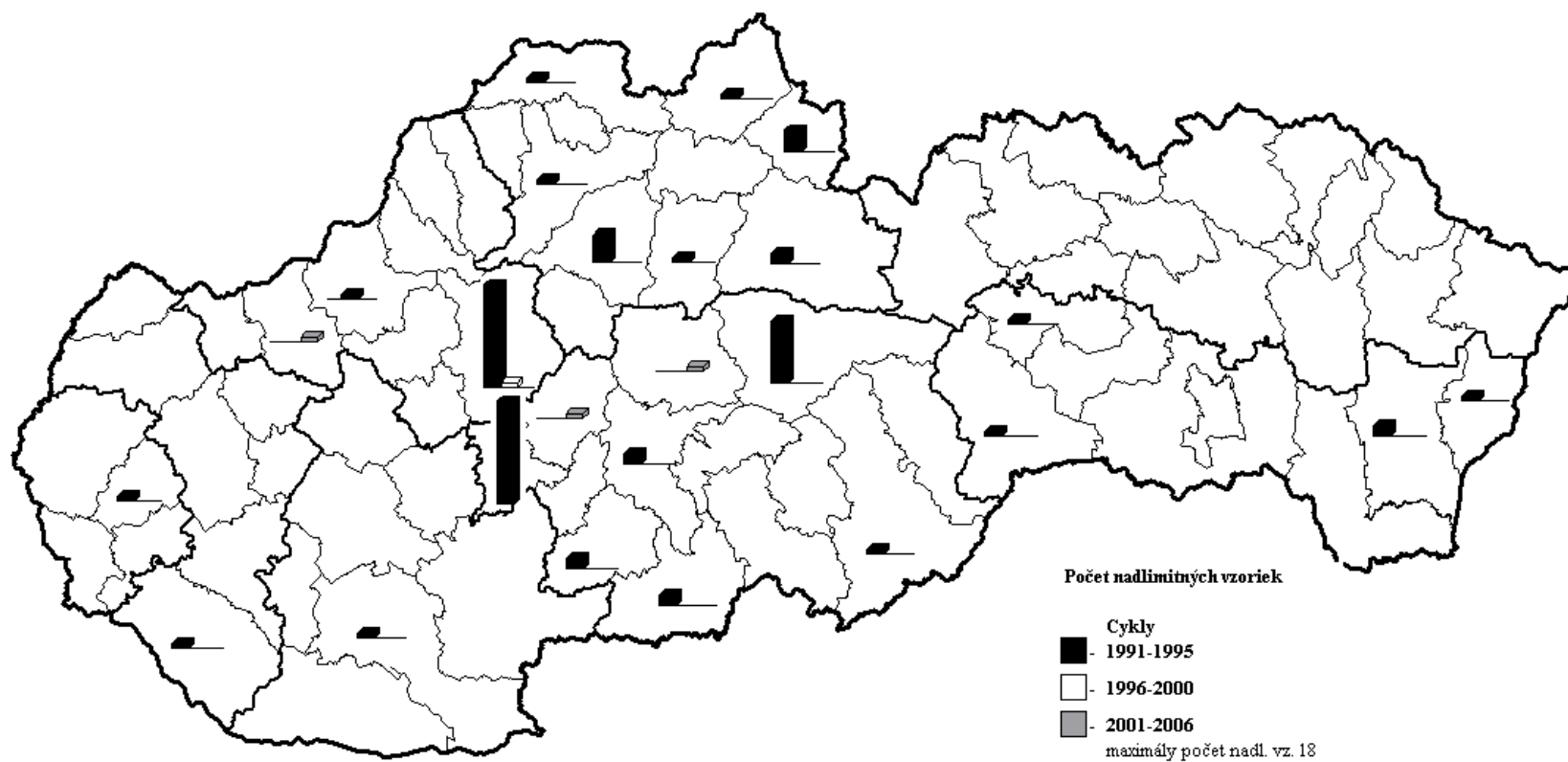

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek dusičnanov v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

KOORDINOVANÝ CIELENÝ MONITORING

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek PCB v okresoch SR v jednotlivých cykloch KCM

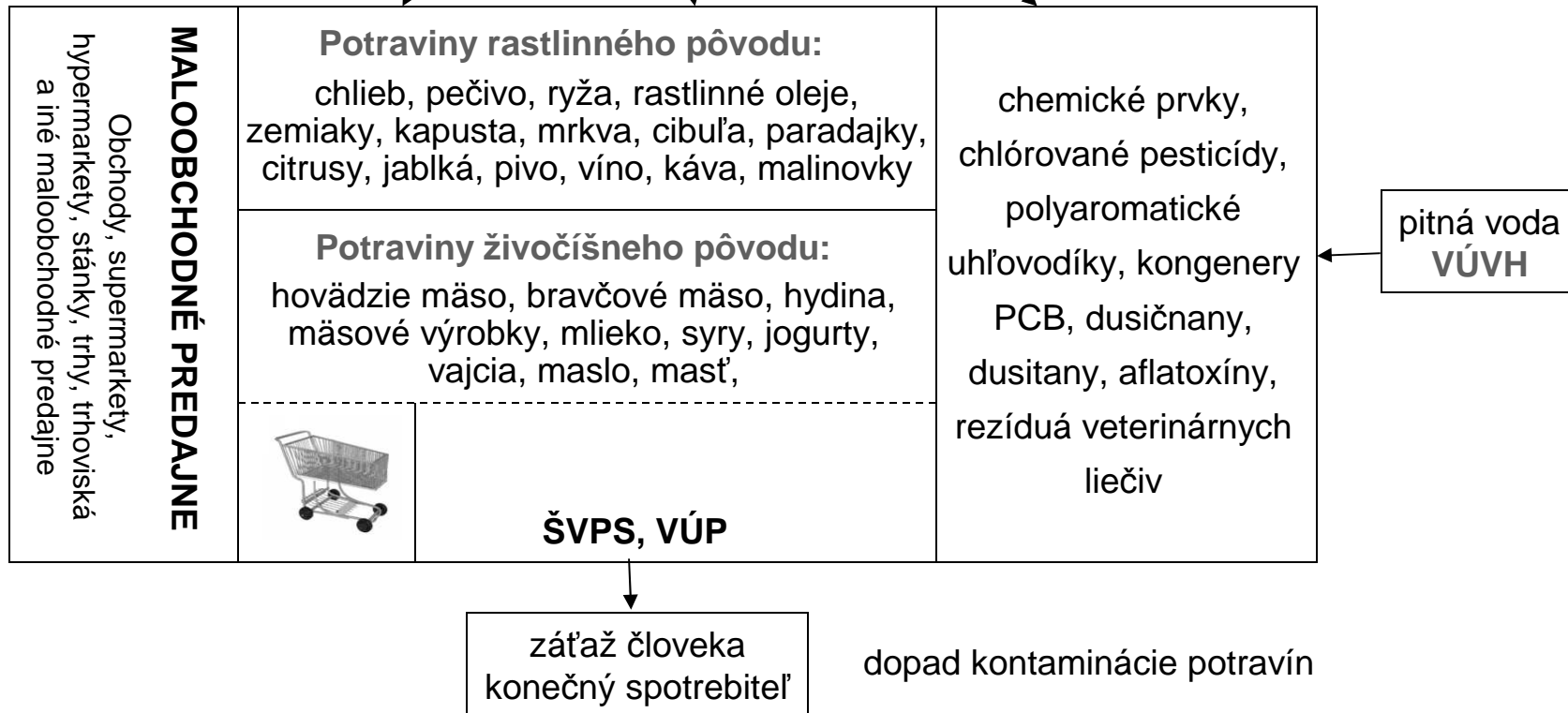
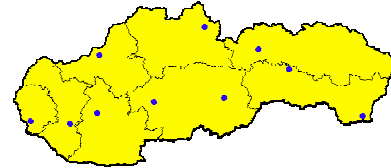

MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA MSK

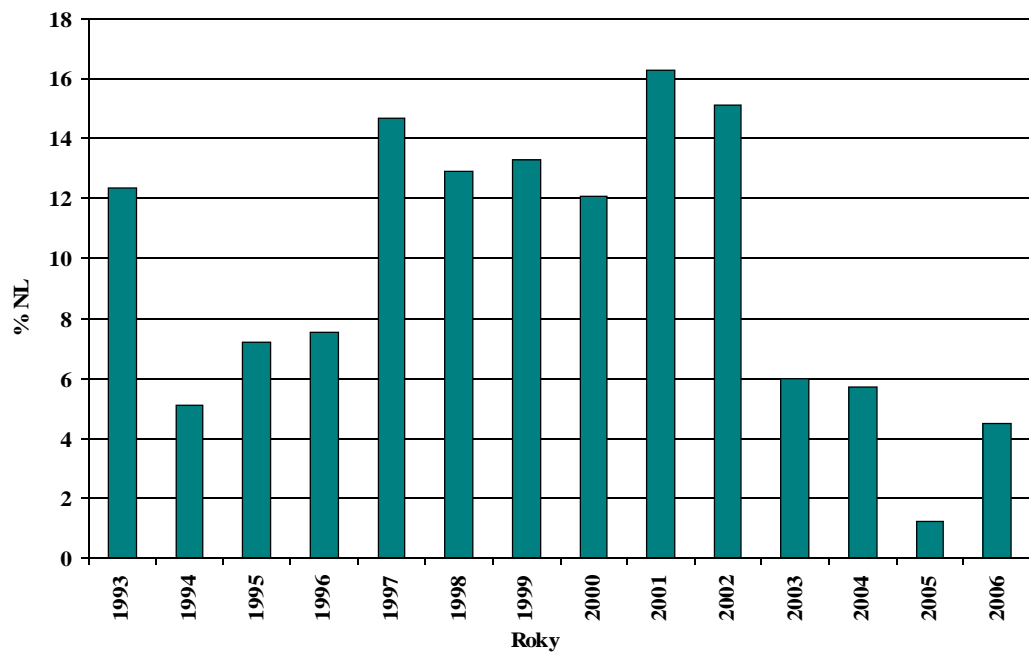
System odberu vzoriek Monitoringu Spotrebného Koša

Sledované lokality:

Bratislava, Žiar nad Hronom, Krompachy - I.
Galanta, Nitra, Hnúšťa, Kráľovský Chlmec - II.
Horná Súča, Tvrdošín, Kežmarok - III.

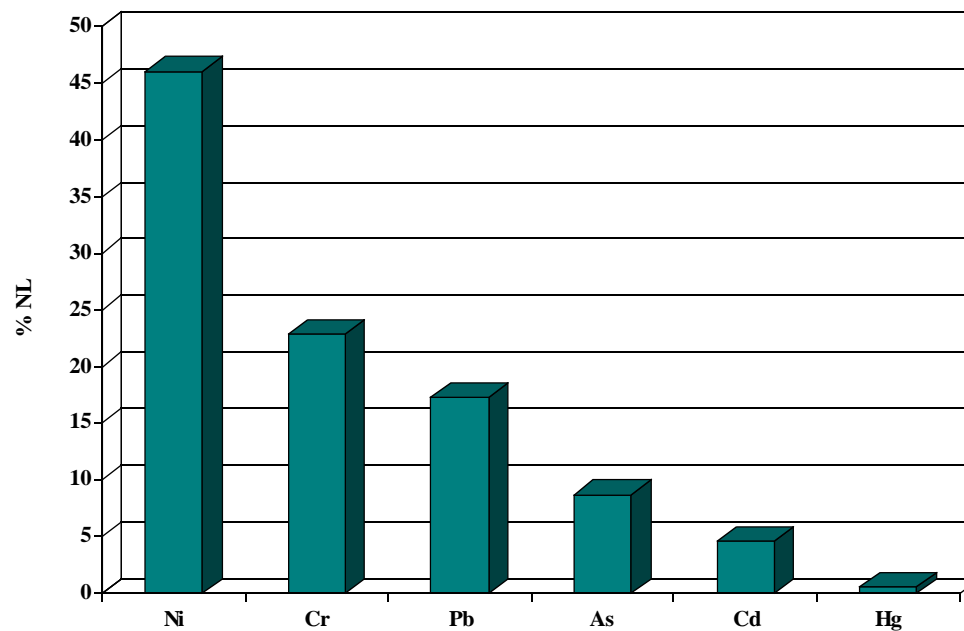
MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

Percento nadlimitných vzoriek v MSK

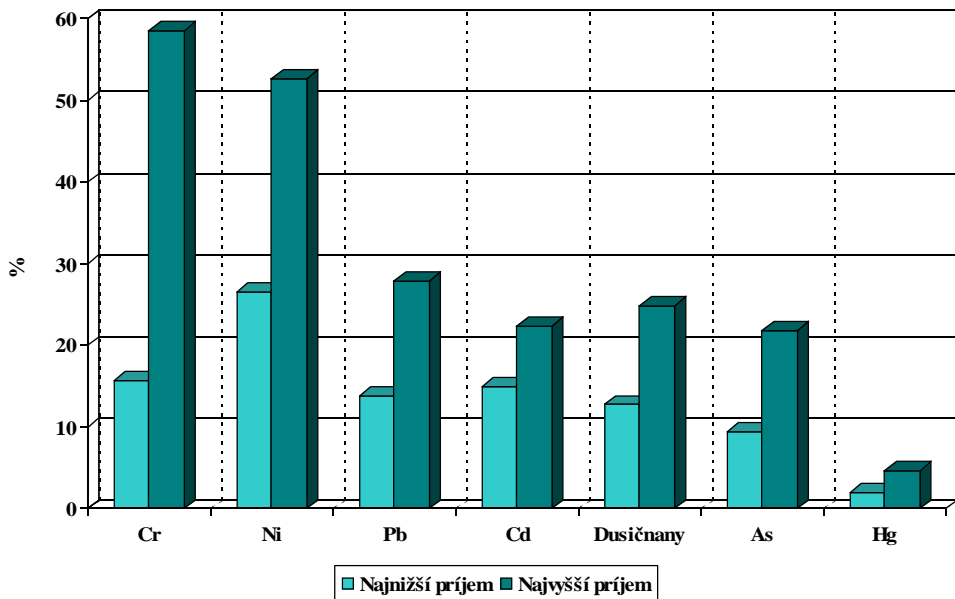
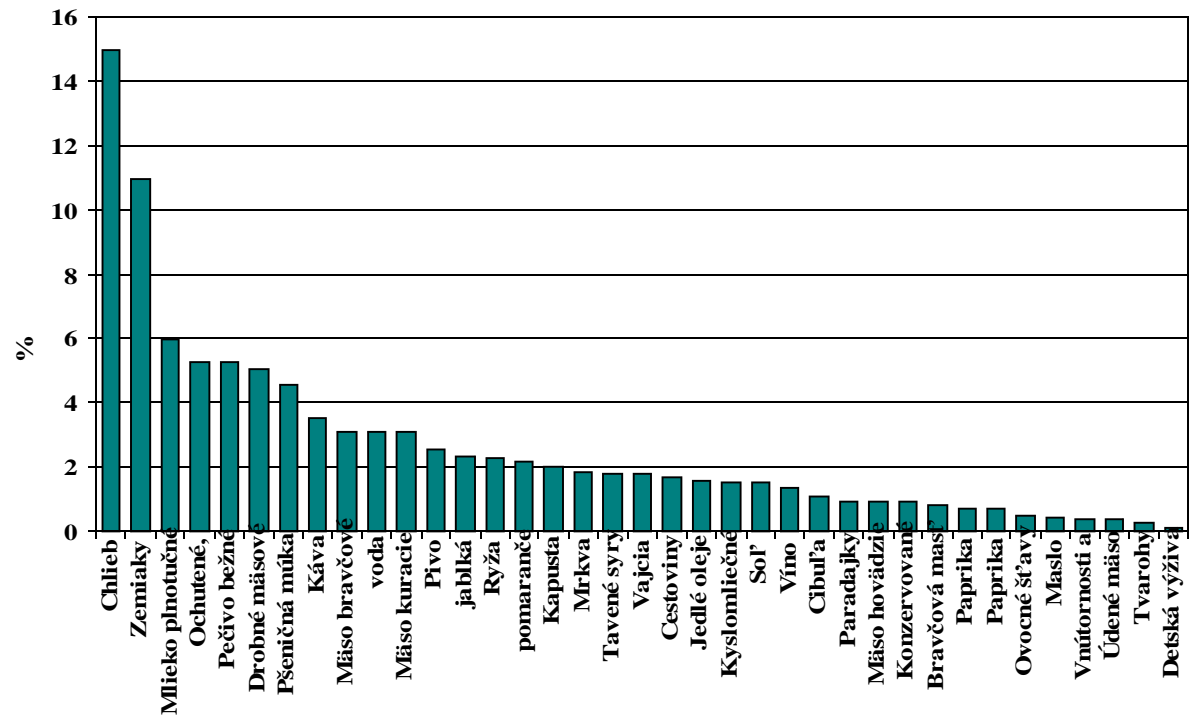

Percento nadlimitných vzoriek jednotlivých chemických prvkov v MSK

MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

Príjem chemických prvkov z jednotlivých komodít v Slovenskej republike v MSK

Percento povoleného príjmu jednotlivých kontaminantov do organizmu človeka v Slovenskej republike v MSK

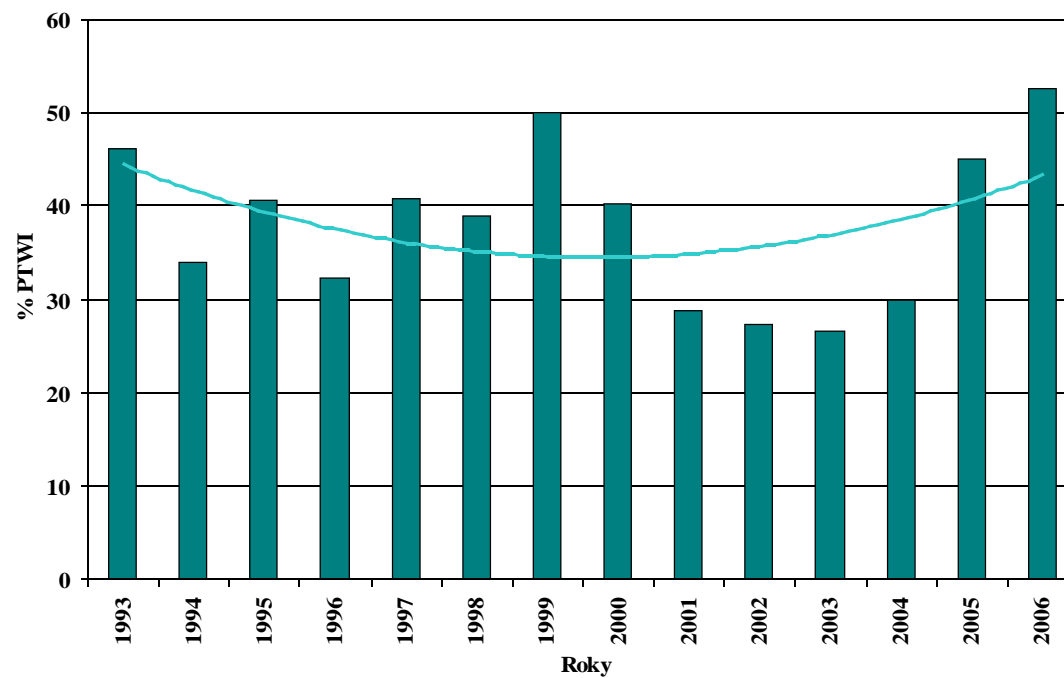
MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

Percento povoleného denného príjmu dusičnanov do organizmu človeka v Slovenskej republike v MSK

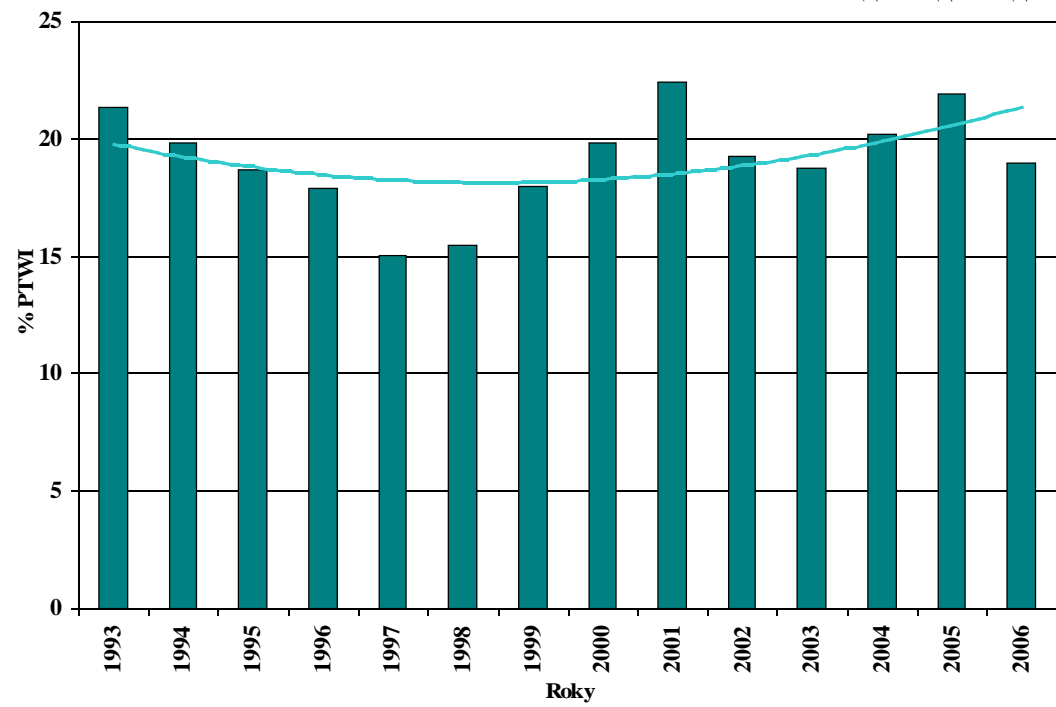
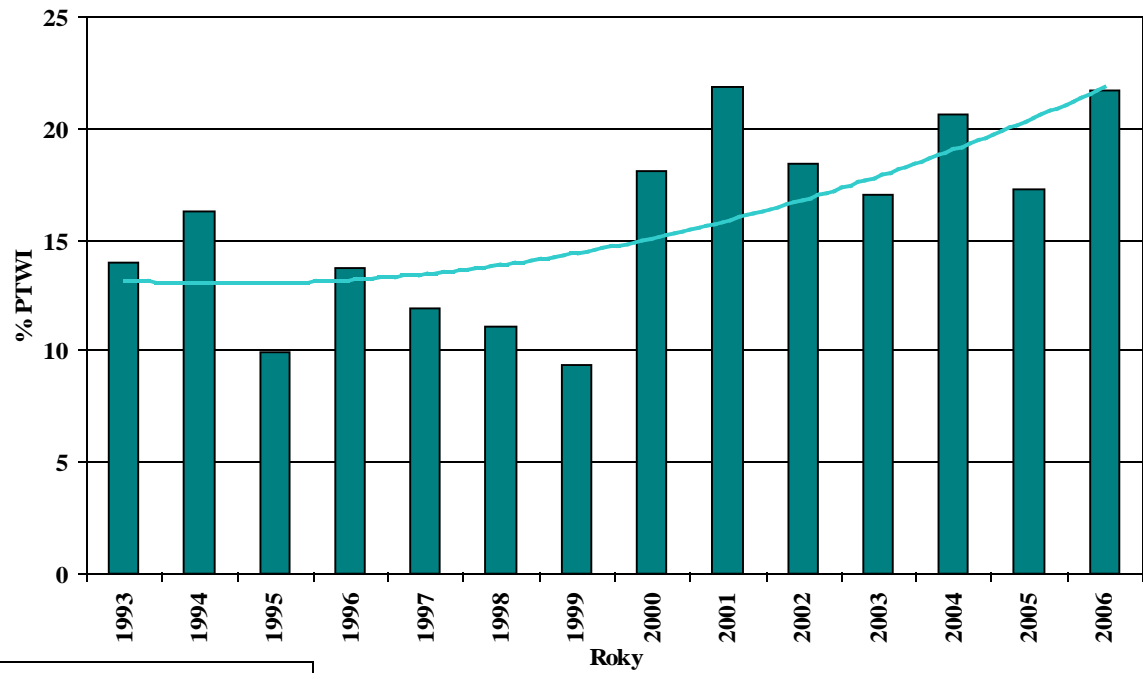
Percento povoleného týždenného príjmu niklu do organizmu človeka v Slovenskej republike v MSK

MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

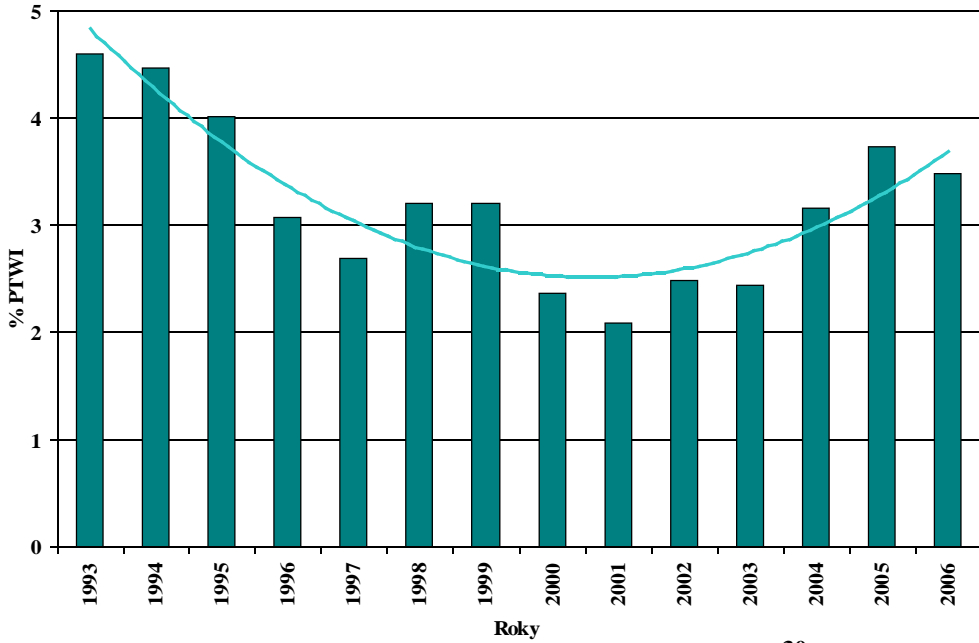
Percento povoleného
týždenného príjmu arzénu do
organizmu človeka
v Slovenskej republike v MSK

Percento povoleného
týždenného príjmu
kadmia do organizmu
človeka v Slovenskej
republike v MSK

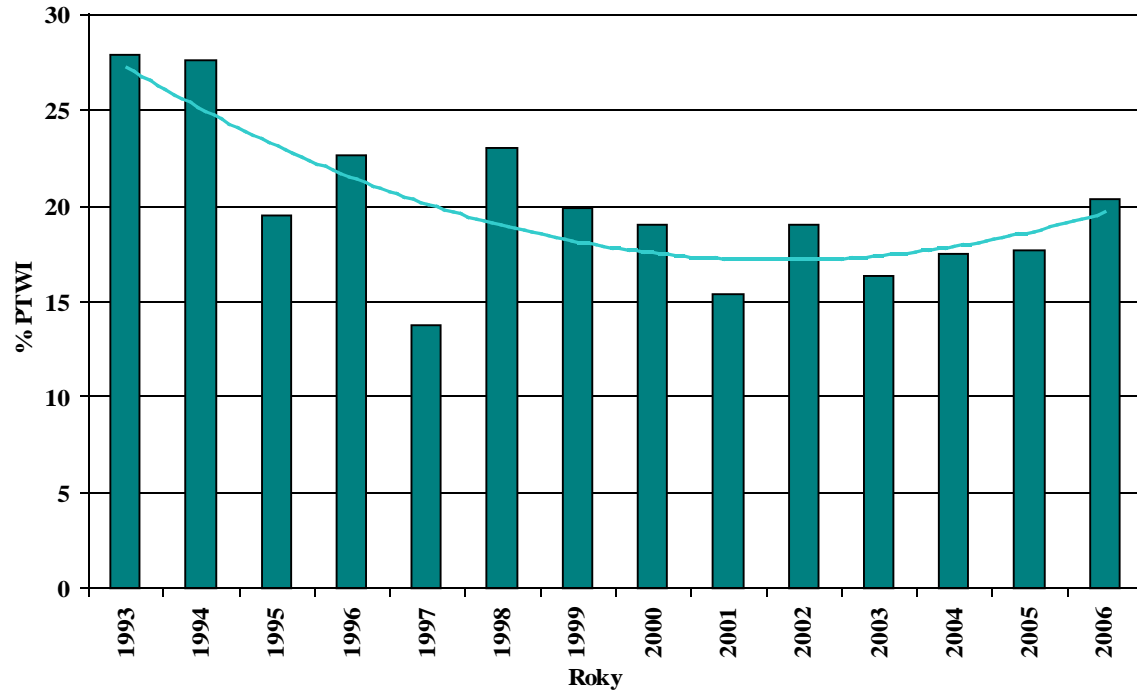
MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

Percento povoleného
týždenného príjmu ortuti do
organizmu človeka
v Slovenskej republike v MSK

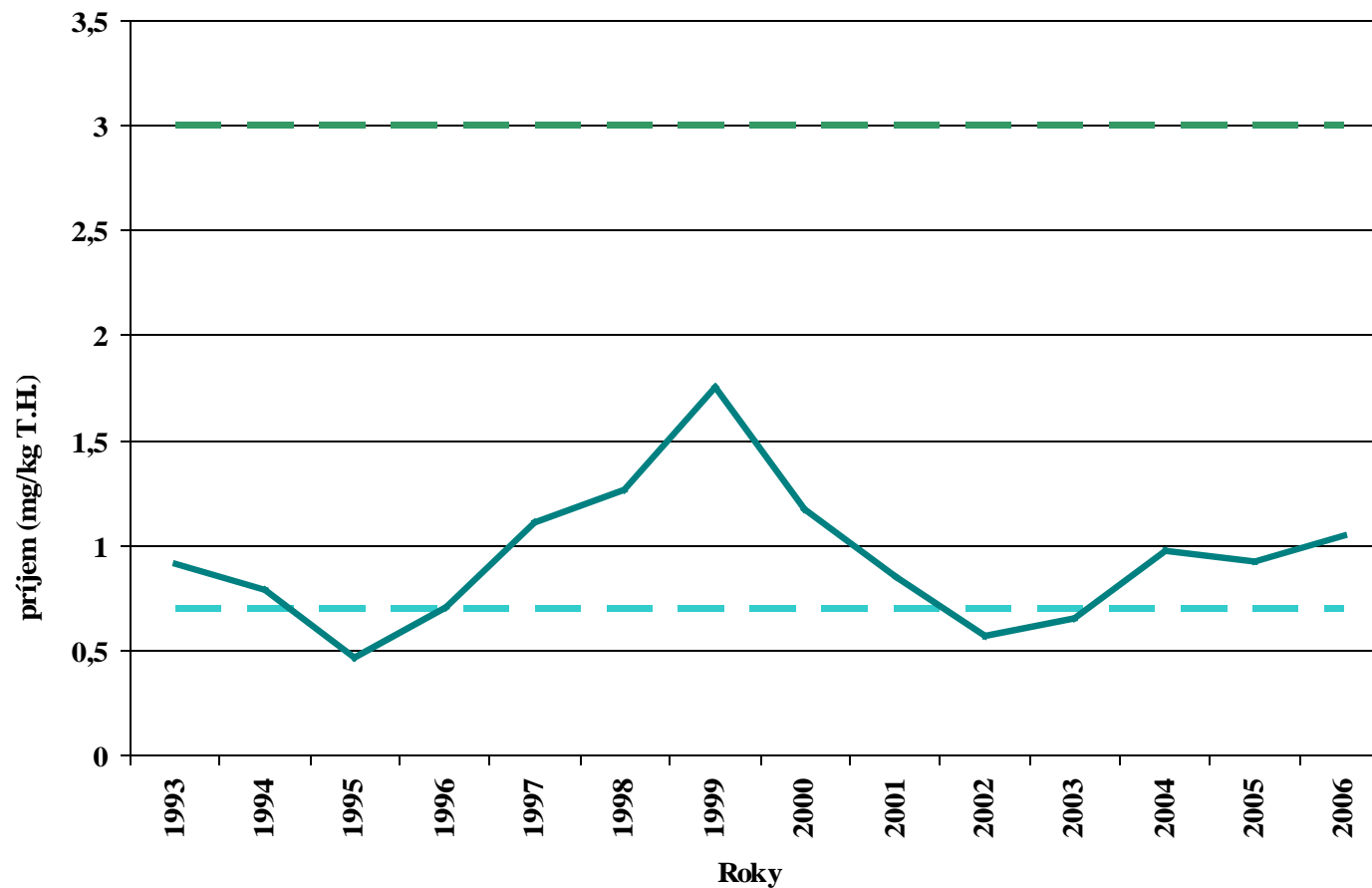

Percento povoleného
týždenného príjmu olova do
organizmu človeka v Slovenskej
republike v MSK

MONITORING SPOTREBNÉHO KOŠA

Percento odporúčaného denného príjmu chrómu do organizmu človeka v Slovenskej republike v MSK

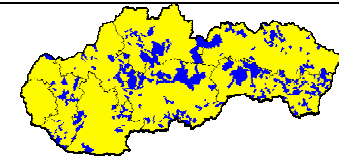

MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB MLZ

System odberu vzoriek Monitoringu poľovnej zveri a rýb

Lokality odstrelu:

Dunajská Streda, Trnava, Poprad, Žiar nad Hronom, Michalovce, Spišská Nová Ves, Trebišov

Srniec (Jeleň)

sval
pečeň

tuk
trus

→ Rizikové prvky

→ Polychlórované bifenyly
→ Kopológia

Voda
Huby

→ Rizikové prvky

→ Rizikové prvky
→ Rádiometria

Lišajníky

Rizikové prvky:

kadmium, ortuť, olovo,
chróm, nikel, arzén, meď

Odberové miesta rýb:

Michalovce, Trebišov

Ryby

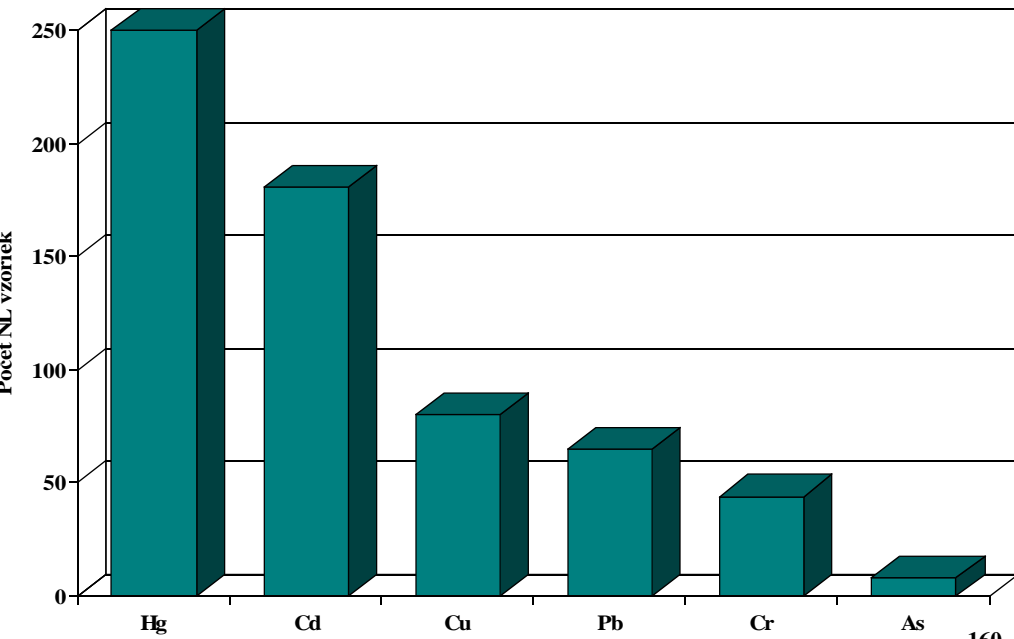
Dravé: štika, zubáč, sumec, úhor, jalec
Nedravé: kapor, karas, pleskáč, plotica

→ Rizikové prvky
→ Polychlórované bifenyly
→ Dioxíny

Rizikové prvky:

kadmium, ortuť,
olovo, chróm,
selén, arzén, meď

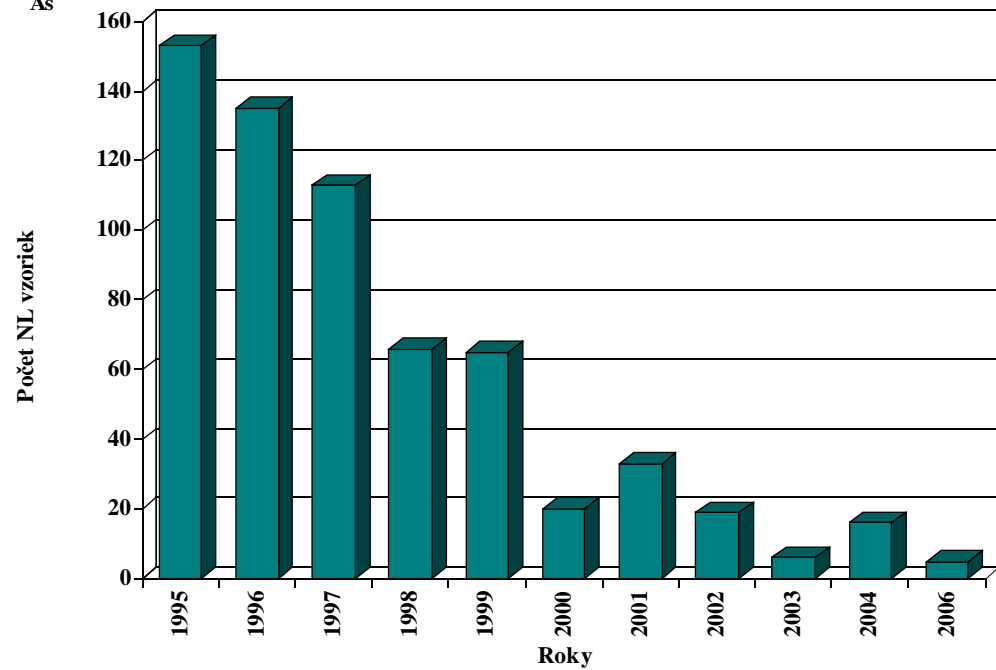
MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek chemických prvkov v MLZ

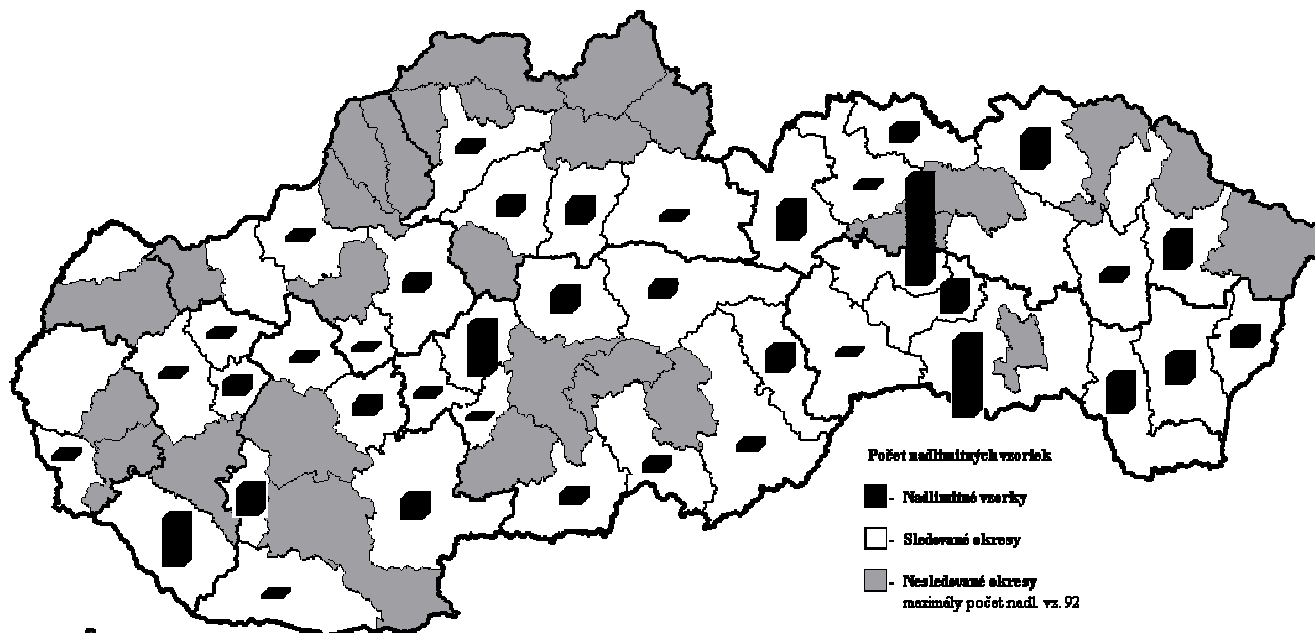

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek MLZ v jednotlivých rokoch

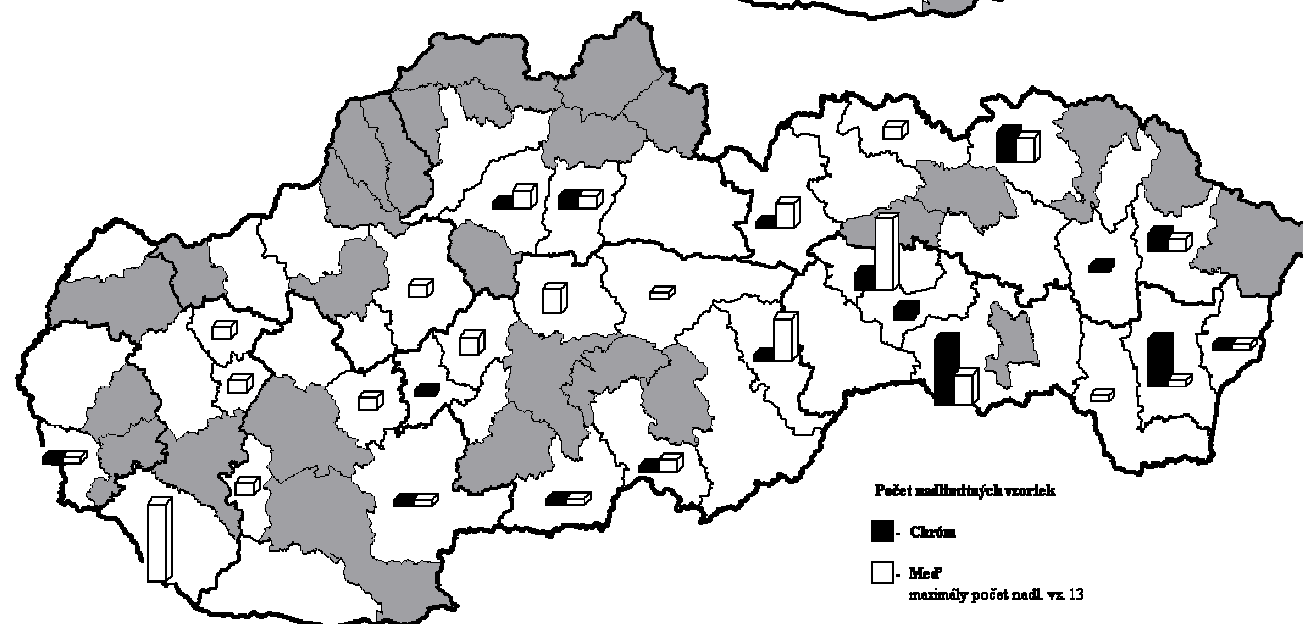

MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

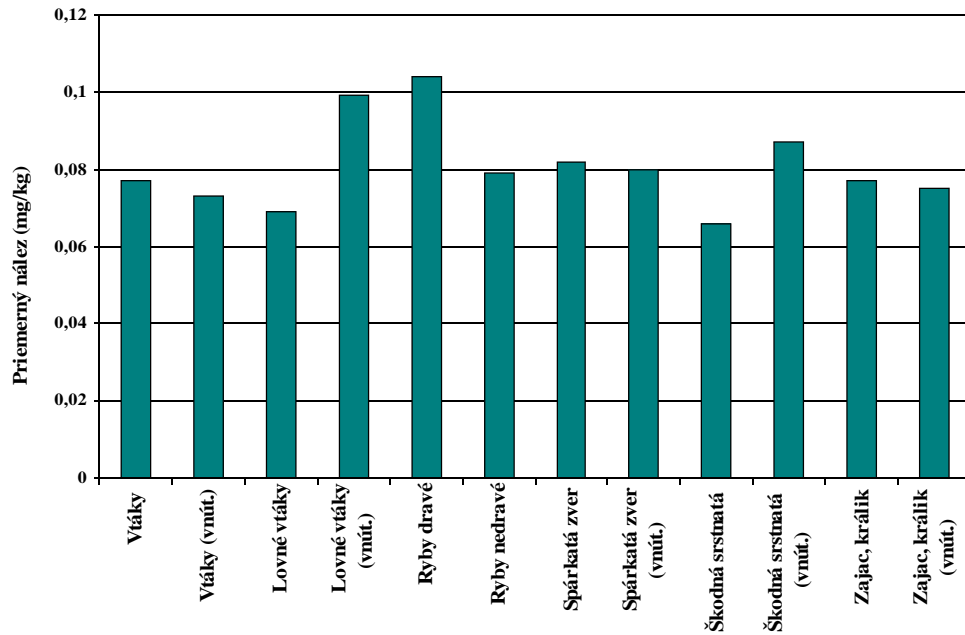
Prehľad počtu nadlimitných vzoriek chemických prvkov v okresoch SR v MLZ

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek chrómu a medi v okresoch SR v MLZ

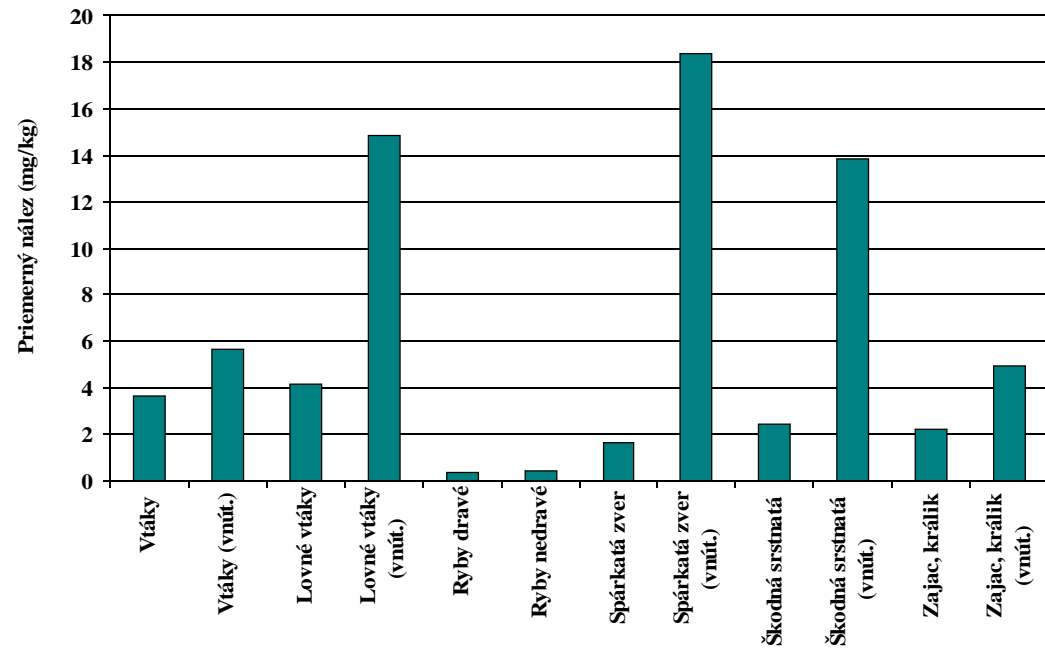
MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

Prehľad priemerných nálezov chrómu v jednotlivých komoditách MLZ

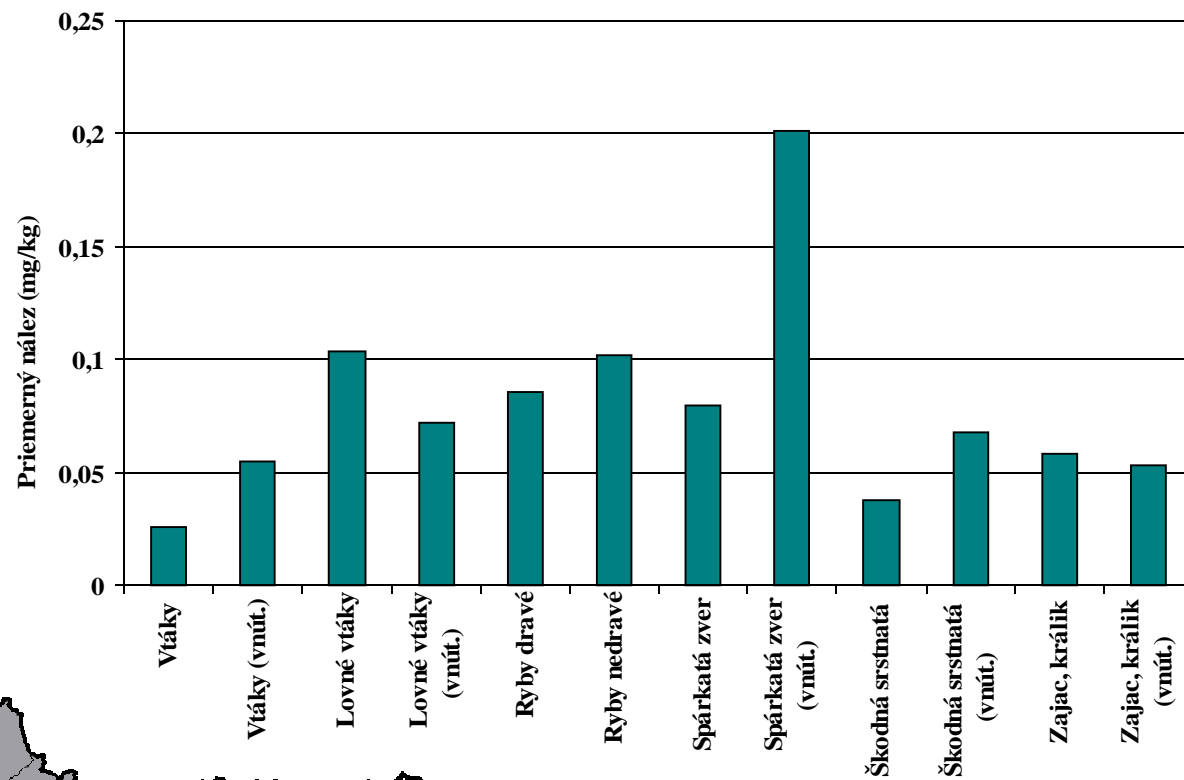

Prehľad priemerných nálezov medi v jednotlivých komoditách MLZ

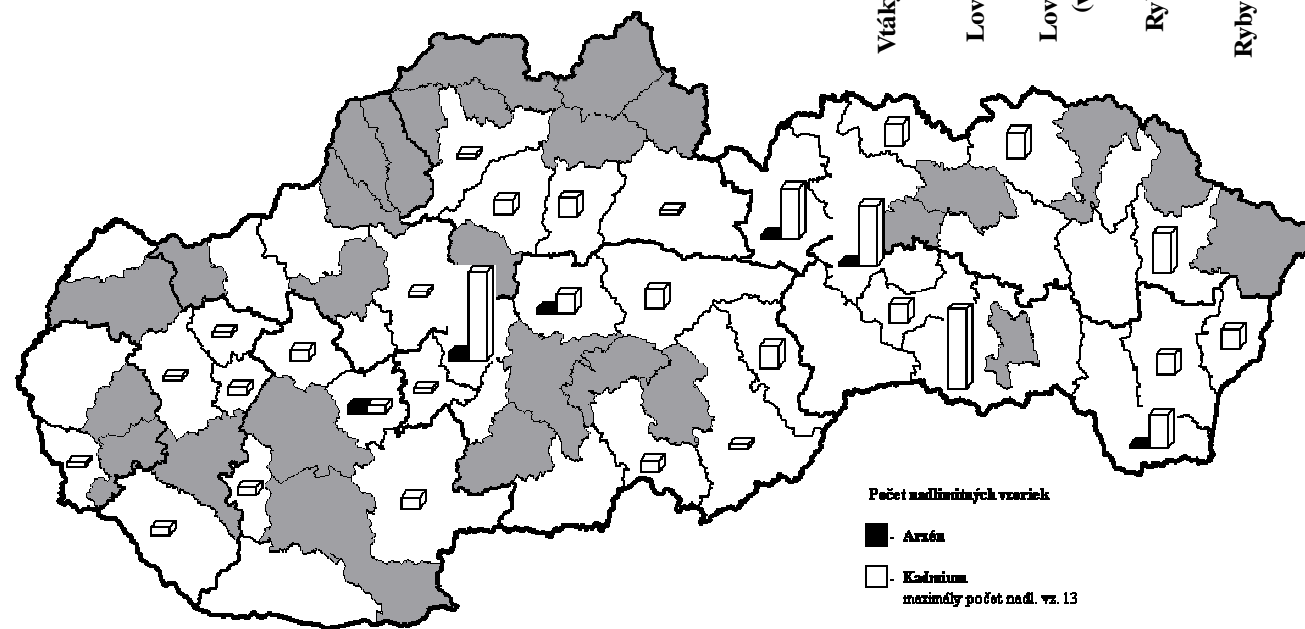
MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

Prehľad priemerných
náleзов niklu v jednotlivých
komoditách MLZ

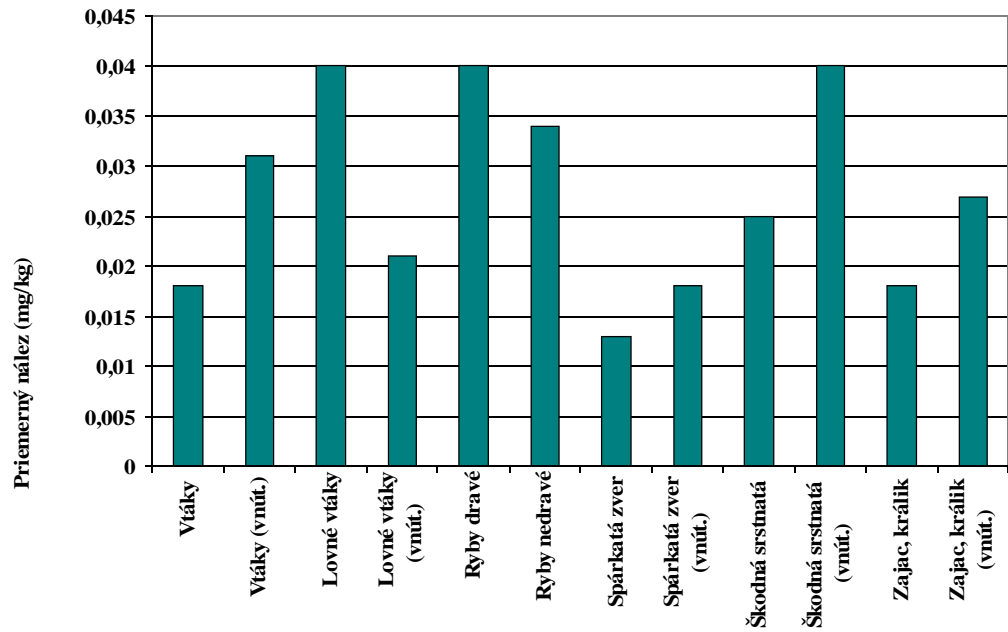
Prehľad počtu nadlimitných
vzoriek arzénu a kadmia
v okresoch SR v MLZ

Pačet nadlimitných vzoriek
■ - Arzén
□ - Kadmium
maximálny počet nadl. vz. 13

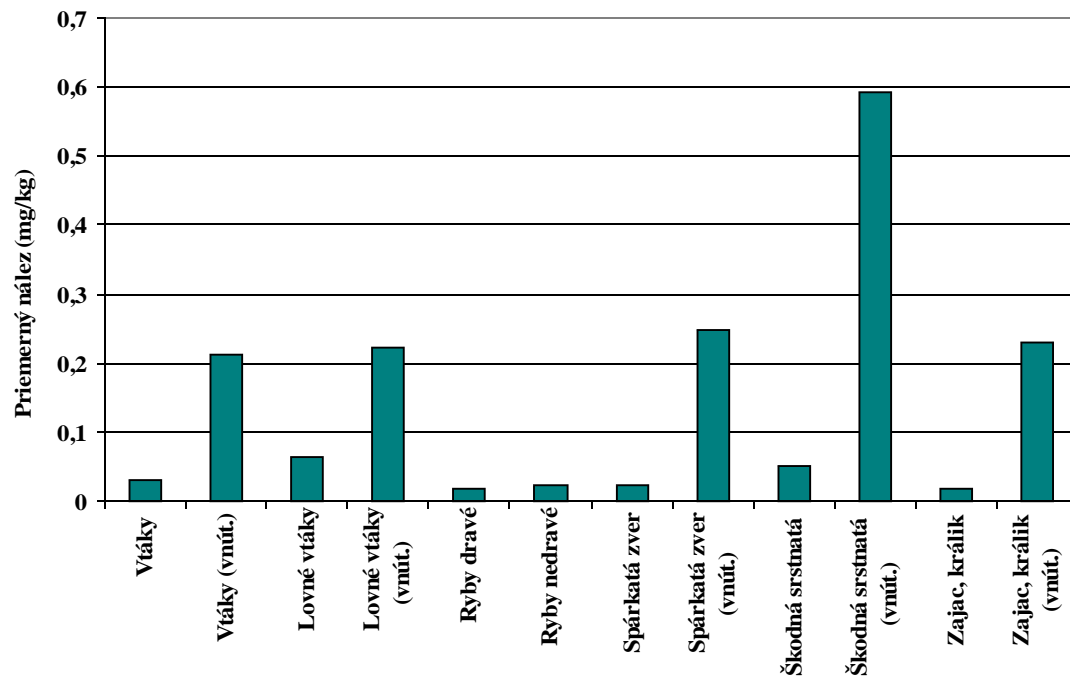

MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

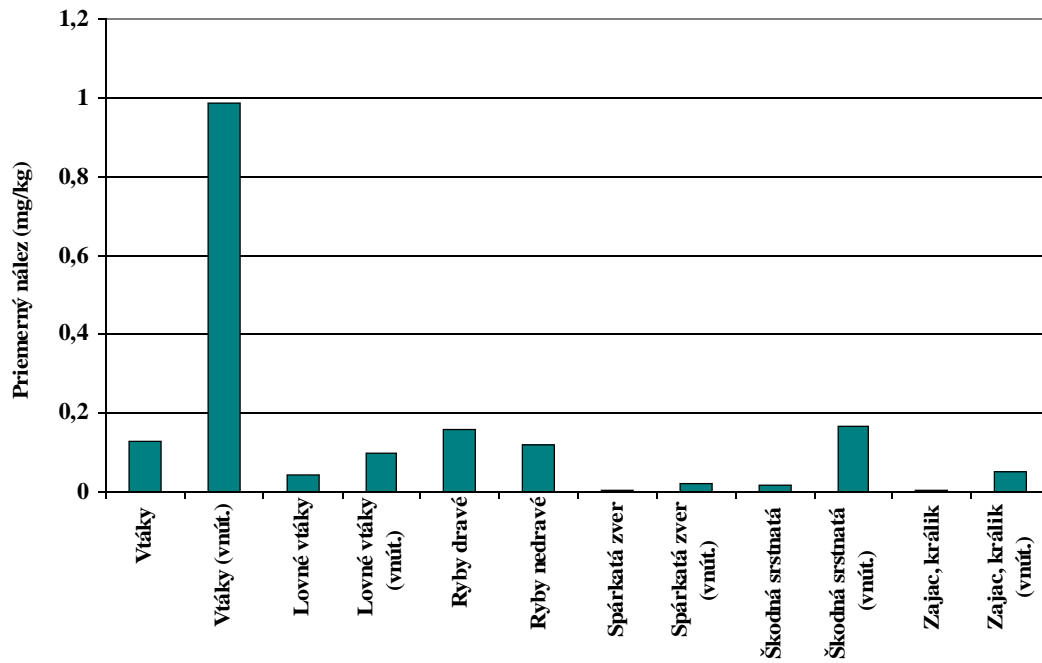
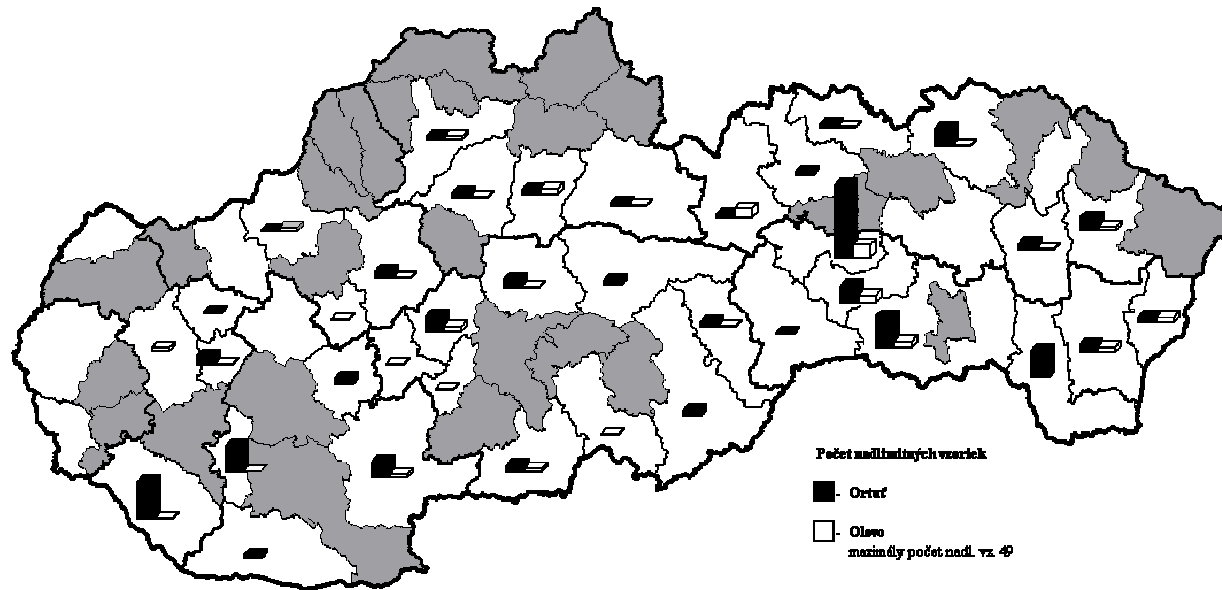
Prehľad priemerných nálezov arzénu v jednotlivých komoditách MLZ

Prehľad priemerných nálezov kadmia v jednotlivých komoditách MLZ

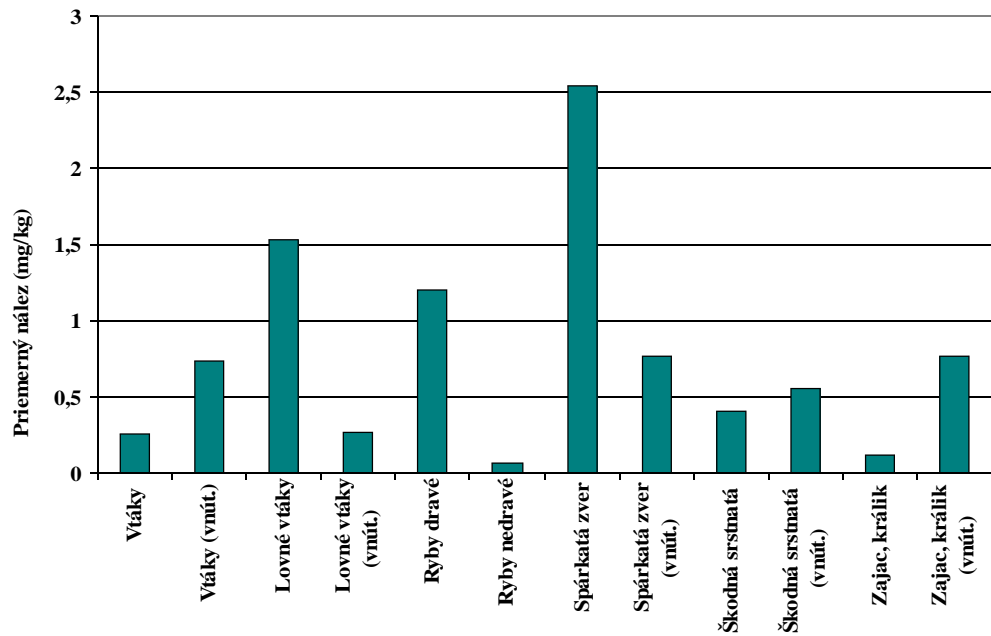
MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek ortuti a olova v okresoch SR v MLZ

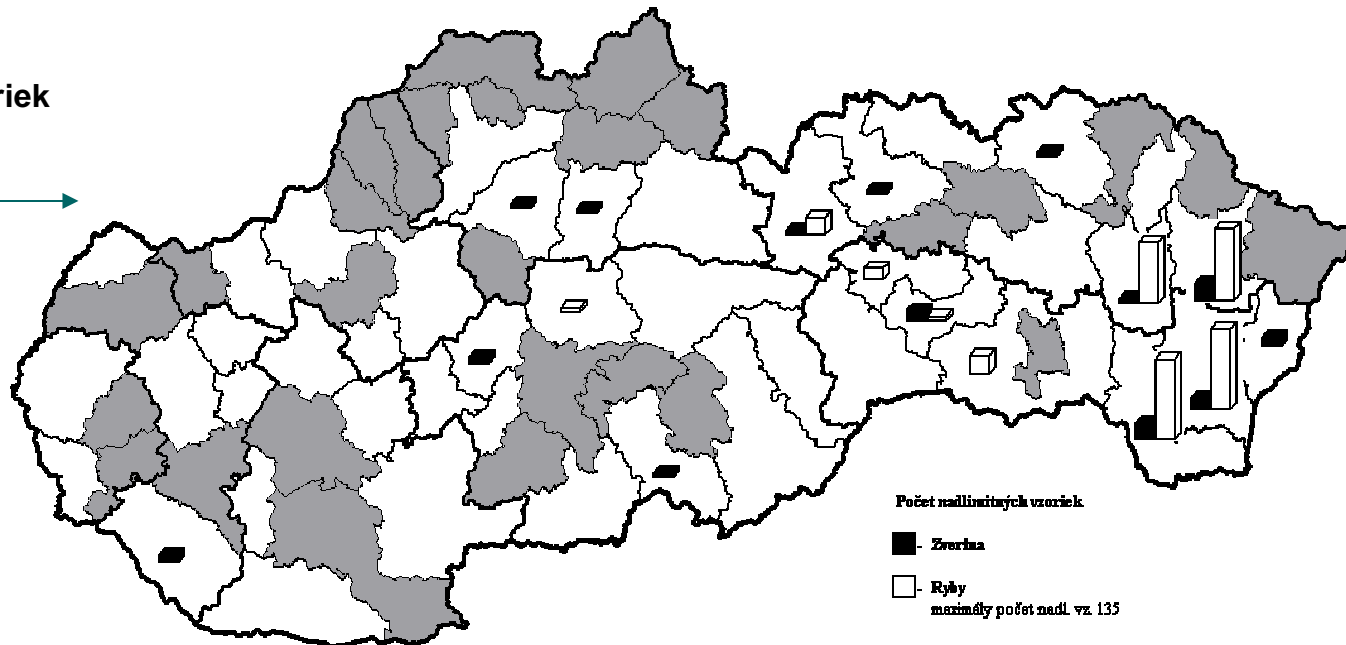
Prehľad priemerných nálezov ortuti v jednotlivých komoditách MLZ

MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

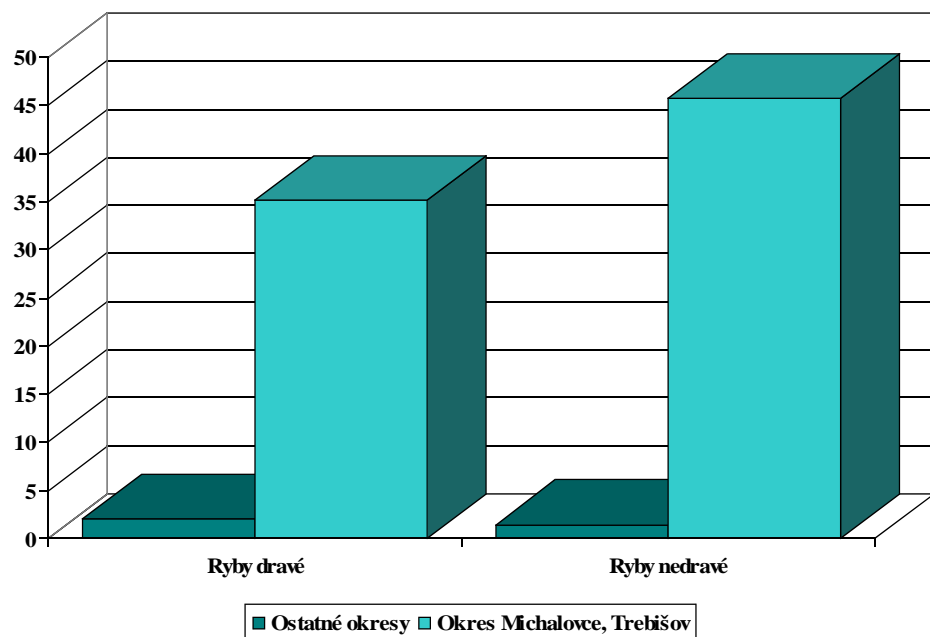
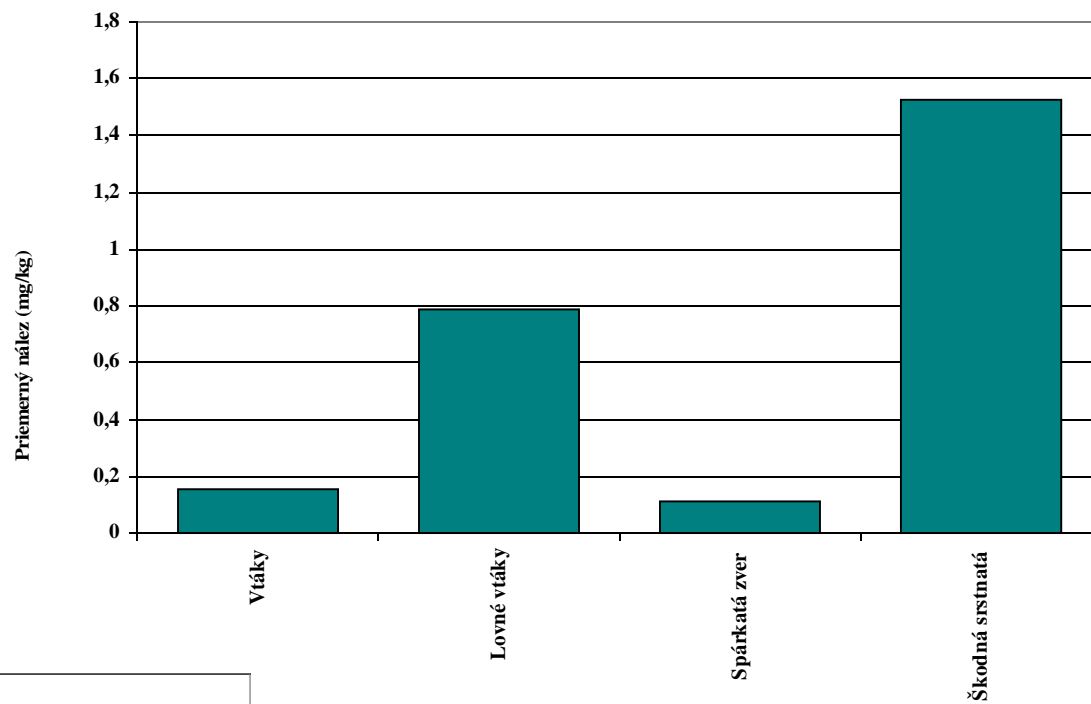
Prehľad priemerných nálezov olova v jednotlivých komoditách MLZ

Prehľad počtu nadlimitných vzoriek polychlórovaných bifenyllov v okresoch SR v MLZ

MONITORING POĽOVNEJ ZVERI A RÝB

Prehľad priemerných nálezov polychlóvaných bifenylov vo vzorkách lovej zveri v MLZ

Prehľad priemerných nálezov polychlóvaných bifenylov vo vzorkách rýb v MLZ

Schválené zmeny pri realizácii Koordinovaného cieleného monitoringu:

- Pri ďalšej realizácii odberať najčastejšie pestované rastlinné komodity ako sú obilie, trvalé trávne porasty, olejninu a zemiaky, čím sa zníži počet honov.
- Upraviť systém odberu vzoriek PCB tak, aby sa analyzovalo iba mlieko, popr. mäso (v prípade, že na farme nie je produkcia mlieka) a neanalyzovať žľabové vzorky krmív.
- Pri výbere poľnohospodárskych podnikov na ďalší rok realizácie KCM z každého okresu vybrať len jeden podnik.

Schválené zmeny pri realizácii Monitoringu spotrebného koša:

- Pri odbere vzoriek zrušiť doteraz sledovaných 10 lokalít.
- Odbery aj naďalej zabezpečiť 2x ročne, ale zmeniť odberné miesta tak, aby bolo rovnomerne pokryté celé Slovensko (stred, východ, západ Slovenska) – hypermarkety, menšie obchody, malé dedinské obchody.
- Z odberu vylúčiť sledovanie chróm, aj naďalej ponechať sledovanie Pb, Cd, Hg, As, Ni.
- Upraviť počet komodít, PCB analyzovať len vo vajciach, kuracích prsiach (hydine) a masle.
- Zo sledovania vylúčiť detskú výživu.
- K živočíšnym produktom pridať med a v ňom sledovať veterinárne liečivá.
- Prehodnotiť jednotlivé rastlinné produkty.
- Pripraviť metódy na analýzu Hg a As tak, aby sa dali rozlíšiť anorganické a organické formy a mocenstvo týchto prvkov (Národné referenčné laboratórium v spolupráci s Komunitným laboratóriom).
- Z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov z MSK vypadáva sledovanie pitnej vody v roku 2008.

Schválené zmeny pri realizácii Monitoringu poľovnej zveri a rýb:

- Upraviť systém odberu vzoriek PCB tak, aby do realizácie MPZ bolo zahrnuté celé Slovensko, nielen oblasť Zemplínskej šíravy. Sledovať lovné rybníky a v nich dravé a nedravé ryby.
- Z analýz vzoriek vynechať sledovanie medi, niklu a selénu.
- Pri odbere vzoriek analyzovať iba vzorky svaloviny.
- Rozšíriť sledovanie o odbery diviačej zveri.